

Year	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Population	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

...

...

...

...

3-2
PTW

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI**

«Ro'yxatga olindi»

№ 424

2019_yil «__» _____

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

prof. A. Soliyev

2019-yil

TASVIRIY SAN'AT VA MUHANDISLIK GRAFIKASINI

O'QITISH METODIKASI

FANINING ISHCHI O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000	– Gumanitar
Ta'lim sohasi:	110000	– Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi:	5110800	– Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi

Samarqand – 2019

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv, ishchi o'quv reja va o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

D. Ergashev. SamDU «Tasviriy san'at» kafedrasida katta o'qituvchi.

J. Raxmatov. SamDU «Muhandislik grafikasi» kafedrasida o'qituvchi.

Taqrizchilar:

E. Muhammadiyev Samarqand Davlat Arxitektura va Qurulish instituti

«Dizayn» kafedrasida professori.

B. Qulnazarov. Samarqand Davlat Arxitektura va Qurulish instituti

«Chizmachilik va chizma geometriya» kafedrasida dotsenti.

Fanning ishchi o'quv dasturi «Muhandislik grafikasi» kafedrasining 2019-yil 08 08 dagi 14 – son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: N.J. Mullajanova

Fanning ishchi o'quv dasturi «San'atshunoslik» fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan. (2019 yil 10 iyundagi 0 - sonli bayonnomasi).

Fakultet o'quv uslubiy kengashi raisi: _____

Fakultet ilmiy kengashi raisi: _____ dots. J. Kozimov

Kelishildi: O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i _____ dots B. Aliqulov.

Nazorat turi	Nazorat shakllari	Har bir nazorat uchun belgilangan maksimal ball	Nazorat soni	Nazorat shakllari bo'yicha belgilangan maksimal ball
Oraliq nazorat	Yozma ish.	17	2	35
	Yozma ish.	18		
Jami:		35	2	35
Joriy nazorat	Og'zaki.	17	2	35
	Og'zaki.	18		
Jami:		35	2	35
Yakuniy nazorat	I. Yozma ish.	30	2	30
Jami:		100	5	100

III. O'quv-uslubiy adabiyotlar va elektron ta'lim resurslari ro'yxati

Asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar

1. Abdirasilov S., Tolipov N. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi. T., Aloqachi: 2007
2. Ruziyev E.I., Ashirboev A.O. Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi. T.Yangi asr avlodi. 2010 y.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Abdirasilov S., Tolipov N. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi T., 2007 y.
2. Hasanov R. Maktabda tasviriy san'at o'qitish metodikasi. T., Fan: 2004
3. R.Rajabov, X.Sultonov. Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi. -T., TDPU, 2008.
4. Abdirasilov S. Tasviriy san'at atamallari. T.: TDPU, 2003.
5. Ruziyev E.I., Ashirboev A.O. Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi. T.Fan va texnologiya. 2010 y.
6. N.Oyidinov. Rassom o'qituvchilar tayyorlash muammolari. T. 1999.
7. Hasanov R.H. Tasviriy san'at asoslari. Toshkent. Gofir G'ulom nomidagi nashriyot matbaa – ijodiy uyi 2009 -y.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. www.edu.uz
5. [tdpu - INTRANET. Ped](http://tdpu-INTRANET.Ped)
6. www.nbgf.Intal.Uz

I. Kirish

«Tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi» fanlari dasturi umumiy bilim maktab va maxsus maktab tasviriy san'at va muhandislik grafikasi tarkibidagi fanlar shuningdek, umumiy bilim maktablaridagi tasviriy san'at va chizmaachilik fanini o'qitish bo'yicha pedagogik faoliyat yuritish hamda shu fanlarning mashg'ulotlarini to'g'ri tashkil qilish, o'quvchilarda shu fan bo'yicha puxta bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga qaratilgan. Bo'lajak o'qituvchilarga o'qitishning zamonaviy metod va texnologiyalarini o'rgatish, ilmiy muammolarni tadqiq qilish, shu jumladan ilmiy-pedagogik tadqiqotlar o'tkazish va eksperiment natijalarini tahlil qilish malakalarini egallash hamda, pedagogik jarayonga tatbiq etib olish kabi masalalarni qamrab oladi.

1.1. Fanning maqsadi va vazifalari

Fanning maqsadi: «Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi o'qitish metodikasi» fani tasviriy san'at va muhandislik grafikasi tarkibidagi fanlarni o'qitish metodikasi va, shuningdek, umumiy bilim maktablaridagi tasviriy san'at, chizmaachilik fani mashg'ulotlarini to'g'ri tashkil qilish, o'quvchilarda shu fan bo'yicha puxta bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish uchun eng samarali metodik vositalarni tanlashda bo'lajak o'qituvchilarga yordam berishni asosiy maqsad qilib belgilaydi. Jamiyatdagi zamonaviy texnologiyalar, jumladan, ta'lim sohasida ham bo'layotgan inqilobiy o'zgarishlar mutaxassislariga yangi funktsional talablarni qo'ya boshladi. Endilikda malakali mutaxassisdan faqatgina o'zining bevosita xizmat vazifasini yaxshi bajarishgina emas, balki yangi uslublarni topib amaliyotga kiritish, mustaqil qaror qabul qila bilish va ijodiy ishlay olish kabi ko'nikmalar talab qilmadi va mutaxassis o'qitish metodlari va yo'llari bo'yicha mustahkam bilimga ega bo'lishi, o'qitishning tub maqsadini tasavvur qila olishi, unga erishish yo'llari va vositalarini bilishi lozim. Talabalarimiz bu bilimlarni puxta egallashiga yordam berish.

Fanning vazifalari: «Tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi» fanning vazifasi:

- tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitishning aniq maqsadlarini va uning fan sifatida bilim berish hamda tarbiyaviy ahamiyatlarini aniqlash;
- o'qitishning mazmuni va tuzilishini aniqlash;
- o'quvchilarning mustahkam bilim, ko'nikma va malakalarini ta'minlovchi o'qitishning eng samarali uslub, vosita va shakllarini ishlab chiqish;
- o'quvchilarning bilim olish jarayonini tadqiq qilish.
- o'rta umumiy bilim maktablari va o'rta maxsus ta'limi muassasalarini uchun tasviriy san'at va muhandislik grafikasi bo'yicha mustaqil fikrovchi, ijodkor, ijtimoiy faol, ma'naviy boy, raqobatchilik kadrilarni tayyorlash, shu fanlarning hozirgi davrda erishgan yutuqlaridan xabardor qilish, o'qitishning eng samarali usullarini amaliyotda tadqiq qilishni ko'rsatib berish, tasviriy san'at o'qitish metodikasi bo'yicha ilmiy tadqiqot yo'nalishlari bilan tanishtirish va didaktika fani nazariyasi bilan ta'lim amaliyoti aloqasini ta'minlash, bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy va mustaqil fikr yuritish ko'nikmalarini rivojlantirish, o'quvchilarning qobiliyatlarini va qiziqishlarini hisobga olgan holda darslarni to'g'ri tashkil olishga o'rgatish. Shuningdek, tasviriy san'at va muhandislik grafikasi o'qitishning maqsad va vazifalari, fanning mazmuni va tuzilishi, o'qitishning metod va tashkiliy shakllari, vositalarini tanlash va ishlab chiqish, boshqa fanlar bilan aloqasi, mavzularning mazmuni va ularning ketma-ketligi, tushunchalarni shakllantirish yo'llari, ko'rsatmalari qurollardan foydalanish bo'yicha tavsiyalar, tasviriy va amaliy topshiriqlar mazmuni va o'rni kabi masalalar haqida bilim berish.

8. Tasviriy san'at darslarida talabalarimiz ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish.
9. Tasviriy san'at darslarida o'quvchilarni estetik tarbiyalashda manzara janrida rasm ishlashni o'rgatish metodikasi.
10. Umumiy o'rta ta'lim maktablari tasviriy san'at darslarida zbek xalq e'taklari syujetlari asosida illyustratsiya ishlashni o'rgatish metodikasi.
11. Umumiy o'rta ta'lim maktablari chizmaachilik darslarida geometrik yasashlar mavzusini o'rganishda yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish metodikasi.
12. Umumiy ta'lim maktablari chizmaachilik darslarida o'quvchilarga birikmalarni o'rgatish usullari.
13. Maktab chizmaachiligida ajraluvchi birikmalar mavzusi bo'yicha topshiriqlar ishlanmasi.
14. Grafika tapixi taraqqiyoti va uning ta'lim jarayonida tutgan o'rni.
15. Chizma geometriya va chizmaachilik tushunchalarini shakllantirishning nazariy asoslari.

Didaktik vositalar.

- jihozlar va uskunalar, moslamalar: elektron doska – Hitachi, LCD-monitor, elektron ko'rsatgich (ukazka).
- video-audio uskunalar: video va audiomagnitofon, mikrofon, kolonkalar.
- kompyuter va multimedia vositalari: kompyuter, Dell tipidagi proektor, DVD-diskovod, Web-kamera, video-ko'z (glazok).

Baholash mezonlari.

Baholash mezonlari har bir fanning o'ziga xosliklaridan kelib chiqqan holda, didaktik talablarga to'la mos holda ishlab chiqilishi lozim.

Talabalarimiz «Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi o'qitish metodikasi» fani bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini baholashda quyidagi mezonlarga asoslaniladi:

№	Ko'rsatkichlar	Ball	Baho
1.	O'tilgan mavzularni nazariy gapirib, mazmunini to'liq yoritib berish hamda vazifa amaliy mukammal bajarish, ijodiy fikrlay olish, mustaqil mushohada kiritish. Darsda innovatsion texnologiya va metodlar asosida dars ishlanmalarini puxta tuzi shva uni amalda qo'llay olish.	86-100	a to
2.	Mavzular mazmunini nazariy va amaliy yoritib berish. Innovatsion texnologiyalarni bilish va uni amalda qo'llay olish.	71-85	yaxshi
3.	Dars mavzularini o'rta tushunish va amaliy bajarish.	55-70	qoniqarl
4.	O'tilgan mavzular bo'yicha aniq tasavvurga ega emaslik. Innovatsion texnologiyalarni bilmaslik.	0-54	qoniqars iz

Reyting jadval

VI semestrda yakuniy nazorat topshiriladi.

J.N. va O.N maksimal ball 70 minimal ball 39

1. ON maksimal ball 17 minimal ball 9

2. ON maksimal ball 18 minimal ball 10

1. J.N maksimal ball 17 minimal ball 9

2. J.N maksimal ball 18 minimal ball 10

Y.A.N. ga maksimal ball 30 minimal ball 17

Y.A.N. ga J.N.ning 55% ini, ya'ni 39 ball va undan yuqori ball to'plagan talabalar kiritiladi.

9	Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar va ularning oldini olish	bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar va ularning oldini olish Chizmachilikdan grafik ishlarni tashkil qilish. 'quvchilarni aksonometrik proektsiya, texnik rasm bajarish va o'lcham qo'yishga o'rgatish metodikasi. Xatolarning oldini olish usullari.	2 soat
	Jami		36

2.5. Mustaqil ishlarning mavzulari, mazmuni va ularga ajratilgan 124- soat

V-semestrda - 64 soat, VI-semestrda - 60 soat

Mustaqil ish mavzusi talabalar mustaqil o'rganadigan amaliy mashg'uloti mavzularidan iborat bo'ladi. Mustaqil ish talabalarning amaliy bilimlarni mustahkamlashga, mavzularni mustahkamlashga, mavzularni tushunish qobiliyati maksimal darajada rivojlanishga, umumiy dunyoqarashini kengaytirishga yordam beradi. Mustaqil ta'limga ushbu fan bo'yicha jami 124 soat ajratilgan.

Talaba mustaqil ishini tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzulari:

1. Fan dasturi bo'yicha yillik taqvimiy rejani tuzish. 6 soat
2. Tasviriy san'at va chizmachilik mashg'ulotlarini tahlil etish. 6 soat
3. Umumiy o'rta maktablari tasviriy san'at va chizmachilik darslari uchun dars ishlanmasi (konspektlar) tuzish. 6 soat
4. Kompozitsiya mashg'ulotlari uchun konspekt tuzish. 6 soat
5. Tasviriy san'at tarixi va chizmachilik fanidan mashg'ulotlari uchun tarqatmali materiallar (taqdimot-slayd) tayyorlash. 6 soat
6. Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi, standartlar va qo'shimcha adabiyotlar bilan tanishish. 4 soat
7. Yarim yillik jadvali-mavzuli reja tuzish. 6 soat
8. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib dars bayonini tuzish. 6 soat
9. Chizmachilik darslarida ijodiy izlanish talab qiladigan masalalar tuzish. 6 soat
10. Grafikadan fakultativ mashg'ulot turlari va ularni tashkil qilish formalari. 6 soat
11. Tasviriy san'at va chizmachilik o'quv xonasini jixozlash. 4 soat
12. O'qitishning zamonaviy metodlari. 6 soat
13. O'qitish vositalari va ko'rgazmali qurollar (eskiz, loyihalar) tayyorlash. 6 soat
14. Tanlangan mavzuga oid plakat va model yasash. 6 soat
15. Chizmachilikdan didaktik o'yinlar. 6 soat
16. Chizmalarni bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar. 4 soat
17. Model va plakatlardan foydalanish metodikasi. 6 soat
18. O'qituvchining darsga tayyorgarligi va unga qo'yiladigan talablar 4 soat
19. O'qituvchi va o'quvchi ish o'rni tashkil qilish. 4 soat
20. Umumta'lim maktablarida chizmachilikni chuqurlashtirib o'rgatish. 6 soat
21. Tasviriy san'at va chizmachilik fanidan to'garak mashg'ulotlarini tashkil etish. 6 soat
22. O'quvchilarni aksonometrik proektsiya bajarishga o'rgatish. 4 soat
23. O'quvchilarda kesim va qir-qimlar bajarish bo'yicha bilimlarni mustahkamlash usullari. 4 soat

2.4. Fanni o'qitish jarayonini tashkil etish va o'tkazish bo'yicha tavsiyalar

Tasviriy san'at va muxandislik grafikasi o'qitish metodikasi fanini o'qitilishida quyidagi texnik vositalardan foydalaniladi; tasviriy san'at darslarida noan'anaviy usullardan foydalanish. Rangshunoslikda rang tanlashning o'ziga xos xususiyatlari. Tasviriy san'at va chizmachilik darslarida zamonaviy texnologiyaning ahamiyati. Tasviriy san'at va chizmachilik darslarida axborot texnologiyasidan foydalanish.

1.4. Fanning ta'limdagi o'rni

«Tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi» fani talabalarni umumiy o'rta ta'lim maktablari tasviriy san'atni va muhandislik grafikasi mashg'ulotlarini to'g'ri tashkil qilish, o'quvchilarda shu fan bo'yicha puxta bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish uchun eng samarali metodik vositalarni tanlashda bo'lajak o'qituvchilarga yordam berishni asosiy maqsad qilib belgilaydi.

1.5. Fanni o'qitishda foydalaniladigan zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Yuqorida zikr etilgan maqsad va vazifalarni hal qilishda o'qitishning zamonaviy interaktiv metodlari va axborot texnologiyalaridan o'z o'rnida unumli foydalanish ijobiy natija berishi bilan ahamiyatlidir.

«Tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi» fanini o'zlashtirishda darslik, o'quv uslubiy qo'llanmalar va ma'ruza matnlari, elektron adabiyotlar va tasvirlar, elektron materiallar, tasviriy san'at atributlaridan to'la foydalaniladi. Yetuk o'zbek va xorijiy tasviriy san'at usta rassomlarining jahon miqyosida tan olingan san'at asarlari namunalari, hamda metodik jihatdan mukammal reproduktiv ishlari; zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalangan qolda mashg'ulotlar tashkil etish; talabalarga mashg'ulot o'tishda milliy san'at namunalariidan foydalaniladi. Buyuk san'at ustalari va ularning ijod etish jarayonlarini aks ettirishga bag'ishlangan kimo lentalari, chop etilgan namuna va elektron versiyalaridan keng foydalaniladi. «Tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi» fanini o'zlashtirishda darslik, o'quv uslubiy qo'llanmalar va ma'ruza matnlari, elektron adabiyotlar va tasvirlar bilan birga plakatlari, modellar va boshqa ko'rgazmali qurollari foydalaniladi.

Dars jarayomida talabalar faolligini osbiri sh uchun mashg'ulotlarda savol-javob, diskussiya, suhbat va didaktik o'yinlar hamda interaktiv texnologiyalar, ijodiy faoliyatini rivojlantirish, tabaqalashtirib o'qitish, kredit texnologiya va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish nazarda tutiladi.

1.6. Fanning hajmi.

	Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat		semestr
		V	VI	
1.	Nazariy (leksiya)	36	34	V-VI
2.	Amaliy mashg'ulot	22	20	V-VI
3.	Laboratoriya mashg'ulot	18	18	V-VI
4.	Seminar			
5.	Kurs ishi			VI
	Jami	76	72	
6.	Mustaqil ta'lim	64	60	V-VI
	Jami	140	132	

Nazariy mashg'ulotlar

Dastur mazmuni

Tasviriy san'at o'qitish metodikasi fani, uning maqsad va vazifalari – 2 soat

Kurs dasturining mohiyati, mazmuni. «Tasviriy san'at ni o'qitish metodikasi» fanining maqsad va vazifalari. Metodika. Umumiy metodika. Xususiy metodika. Amaliy metodika. O'qitish metodlari (Nutqiy, namoyish etish, amaliy ish). Umumta'lim maktab tasviriy san'at fanining o'rni va maqsadi. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi yuzasidan zarur adabiyotlar va ular bilan ishlash usullari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

Chet ellarda tasviriy san'atni o'qitish tarixidan. – 2 soat

«Tasviriy san'at metodikasi» o'qitishiga doir eng qadimgi va o'rta asr boshlaridagi (Misr, Yunon, qadimgi Rim) ma'lumotlar va ularning xarakteri. Tasviriy san'at o'qitish metodikasini rivojlantirishda Uyqonish davri rassomlarining xizmatlari (Ch. Chennini, Alberti, Leonarlio da Vinchi, A. Dyurer). XVII-XIX asrlarda o'arbiy Evropada rasm chizish va chizmachilikni o'rgatish metodikasiga bo'lgan turli qarashlar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Rossiyada qalamtasvirni o'qitish metodlari. – 2 soat

XVIII-XIX asrlarda Rossiyaning pedagogika o'quv yurtlarida tasviriy san'at va muhandislik grafikasini fanining o'rni. I. D. Preysler, A. G. Sapojnikov, G. A. Gipiyslarning tasviriy san'at o'qitish metodlarining rivojlanishidagi o'rni. P. P. Chistyakov, D. N. Kardovskiy, S. I. Dimbenskiy, K. A. Yankovskiy, A. A. Kuzin va boshqalarning pedagogik qarashlari va tasviriy san'at o'qitish uslublari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

O'rta Osiyo va O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishi. – 2 soat

Sharq miniatyura maktablarining rivojlanishi va ularning uslublari. O'rta Osiyo Eron, Misr miniatyurasi. Islom dini kirib kelgunga qadar O'rta Osiyo tasviriy san'ati. Kitoblarga bezak ishlah maktabi (K.Beqzod). Samarqand, Buxoro maktablari. O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishiga doir dastlabki ma'lumotlar.

O'zbekistonda XX asr boshlarida tasviriy san'atni o'qitilishi. O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishiga "Erkin tarbiya" nazariyasining ta'siri. O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishining shakllanishi. Ikkinchi yaqon urushi va undan keyingi birinchi o'n yilliklarda tasviriy san'atni o'qitilishi. XX asrning ikkinchi yarmida O'zbekistonda tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash. Tasviriy san'at o'qituvchilarini o'quv-metodik majmualar bilan ta'minlanishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Mustaqillik yillaridagi tasviriy san'atni o'qitilishi – 2 soat

Tasviriy san'at ta'limi kontsepsiyasi. Umumta'lim maktablarida tasviriy san'at davlat ta'limi standarti. Oliy va o'rta maxsus maktab davlat ta'lim standartlari. O'qituvchilarni o'quv-metodik majmualar bilan ta'minlanishi. Mustaqillik yillarida tasviriy san'at o'qitish metodikasidan olib borilgan tadqiqotlar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Umumiy o'rta maktab tasviriy san'at ta'limining maqsad va vazifalari – 2 soat

Umumta'lim maktab tasviriy san'at mashg'ulotlarining maqsadi. Tasviriy san'at mashg'ulotlarining ta'lim-tarbiyaviy vazifalari. Tasviriy san'atni maktabdagi boshqa o'quv fanlari samaradorligini oshirishdagi aqamiyati. Talabalarni ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Umumiy o'rta maktab tasviriy san'at mashg'ulotlarining mazmuni. – 2 soat

Maktab tasviriy san'at darslarining mazmuni. Tasviriy san'at mashg'ulotlarining mazmuni davlat ta'lim standartlari bilan boqliqligi. Maktabda tasviriy san'at mashg'ulotlarining turlari: borliqni idrok etish, naturaga qarab tasvirlash, kompozitsiya, san'atshunoslik asoslari. Mashg'ulot turlarining vazifalari. 1-4 va 5-7 sinflarda tasviriy san'at mashqulotlari mazmunimng o'ziga xos xususiyatlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Tasviriy san'at davlat ta'lim standarti (maktab, oliy ta'lim). – 2 soat

Tasviriy san'atdan maktab va Oliy o'quv yurtini davlat ta'lim standarti va uning mohiyati. Maktab va Oliy o'quv yurtida tasviriy san'at fanlaridan o'quvchi talabalar bilimiga qo'yiladigan minimal talablar. Davlat ta'lim standartini nazorat qilinishi. Davlat ta'lim standartida tasviriy san'atning mutaxassislik fanlari maqsad va vazifalarining belgilanishi. Tasviriy san'at fanlaridan davlat ta'lim standartini amaliyotga joriy etilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Tasviriy san'atni o'qitishda didaktik printsiplar. – 2 soat

Tasviriy san'atdan maktab va Oliy o'quv yurtini davlat ta'lim standarti va uning moqiyati. Maktab va Oliy o'quv yurtida tasviriy san'at fanlaridan o'quvchi talabalar bilimiga qo'yiladigan minimal talablar. Davlat ta'lim standartini nazorat qilinishi. Davlat ta'lim standartida tasviriy san'atning

		chiqish. Ijodiy metodlar va o'qitishning zamonaviy vositalarini qo'llab dars konspekti (bayoni)ni tuzish. Ta'limning asosiy kontseptual asoslari: insonparvarlik; aqliy va ijodiy	2 soat
1	Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi fanining rivojlanish tarixi va maqsad vazifalari.	Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi fanining rivojlanish tarixi va maqsad - vazifalari. Maktabda chizmachilik o'qitishda gumanitar, politexnik, ijodiy, umummadaniy yo'nalishlarni amalga oshirishning metodik usullari. Muhandislik grafikasining mehnat ta'limi, rasm, matematika, geografiya va boshqa fanlar bilan bog'liqligi.	2 soat
2	Chizmachilik o'qitish metodikasida qo'llaniladigan ilmiy tadqiqot metodlari. Ta'limning didaktik prinsiplari	Chizmachilik o'qitish metodikasida qo'llaniladigan ilmiy - tadqiqot metodlari. Ta'limning didaktik prinsiplari. O'quvchilarda chizmachilikdan bilimlarni o'zlashtirishga bo'lgan intilish va ichki zaruriyatlarini orttiruvchi metodik usullar. Shakllantiruvchi va rivojlantiruvchi pedagogik tajriba: kuzatish va qayd qilish metodi.	2 soat
3	Maktab chizmachilik kursining tuzilishi va mazmuni, darslarni rejalashtirish	Maktab chizmachilik kursining tuzilishi va mazmuni, darslarni rejalashtirish. Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish. Darsga tayyorlanish. Maktab chizmachilik kursi tuzilishi va mazmunining qisqacha tahlili. O'quv materialining hajmi, mazmuni va uni o'quv yillariga taqsimlash. O'qituvchining darsga tayyorlanishi va unga qo'yiladigan talablar	2 soat
4.	Muhandislik grafikasi dastur, mavzuli rejalashtirish.	Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi, standartlar va qo'shimcha adabiyotlar bilan tanishish rafikadan fakultativ mashg'ulotlar turlari va ularni tashkil qilish. Yarim yillik jadvali-mavzuli reja tuzish.	2 soat
5	Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish. O'qituvchining darsga tayyorlanishi	O'quv jarayonida ko'rgazmali qo'llanmalardan foydalanish. mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib va barcha o'qitish vositalari (metodik ta'minot) ni tayyorlagan holda darsdan tashqari ishning reja-konspekti (bayon) ni tuzish	2 soat
6	Darsdan tashqari ishlarni tashkil qilish va o'tkazish	Darsdan tashqari ishlarni tashkil qilish va o'tkazish. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib darsdan tashqari ishning reja-konspekti (bayon) ni tuzish.	2 soat
7	O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar	Chizmachilik chuqur o'rganiladigan smf (maktab)larda tarbiyaviy ishlarni yo'lga qo'yilishi. hizmachilik chuqur o'rganiladigan sinf (maktab)lardagi o'quv dasturlari.	2 soat
8	O'quvchilarga chizmani o'qishni va bajarishni o'rgatish mavzusiga oid darsni tashkil qilish	O'quvchilarga chizmani o'qishni va bajarishni o'rgatish mavzusiga oid darsni tashkil qilishyu O'quvchilarni aksonometrik proektsiya, texnik rasm bajarish va o'lcham qo'yishga o'rgatish metodikasi	2 soat

9	Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar va ularning oldini olish	bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar va ularning oldini olish Chizmachilikdan grafik ishlarni tashkil qilish. 'quvchilarni aksonometrik proektsiya, texnik rasm bajarish va o'lcham qo'yishga o'rgatish metodikasi. Xatolarning oldini olish usullari.	2 soat
	Jami		36

2.5. Mustaqil ishlarning mavzulari, mazmuni va ularga ajratilgan 124- soat V-semestrda - 64 soat, VI-semestrda - 60 soat

Mustaqil ish mavzusi talabalar mustaqil o'rgnadigan amaliy mashg'uloti mavzularidan iborat bo'ladi. Mustaqil ish talabalarning amaliy bilimlarni mustahkamlashga, mavzularni mustahkamlashga, mavzularni tushunish qobiliyati maksimal darajada rivojlanishga, umumiy dunyoqarashini kengaytirishga yordam beradi. Mustaqil ta'limga ushbu fan bo'yicha jami 124 soat ajratilgan.

Talaba mustaqil ishini tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzulari:

1. Fan dasturi bo'yicha yillik taqvimiy rejani tuzish. 6 soat
2. Tasviriy san'at va chizmachilik mashg'ulotlarini tahlil etish. 6 soat
3. Umumiy o'rta maktablari tasviriy san'at va chizmachilik darslari uchun dars ishlanmasi (konspektlar) tuzish. 6 soat
4. Kompozitsiya mashg'ulotlari uchun konspekt tuzish. 6 soat
5. Tasviriy san'at tarixi va chizmachilik fanidan mashg'ulotlari uchun tarqatmali materiallar (taqdimot-slayd) tayyorlash. 6 soat
6. Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi, standartlar va qo'shimcha adabiyotlar bilan tanishish. 4 soat
7. Yarim yillik jadvali-mavzuli reja tuzish. 6 soat
8. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib dars bayonini tuzish. 6 soat
9. Chizmachilik darslarida ijodiy izlanish talab qiladigan masalalar tuzish. 6 soat
10. Grafikadan fakultativ mashg'ulot turlari va ulami tashkil qilish formolari. 6 soat
11. Tasviriy san'at va chizmachilik o'quv xonasini jixozlash. 4 soat
12. O'qitishning zamonaviy metodlari. 6 soat
13. O'qitish vositalari va ko'rgazmali qurollar (eskiz, loyihalar) tayyorlash. 6 soat
14. Tanlangan mavzuga oid plakat va model yasash. 6 soat
15. Chizmachilikdan didaktik o'yinlar. 6 soat
16. Chizmalarni bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar. 4 soat
17. Model va plakatlardan foydalanish metodikasi. 6 soat
18. O'qituvchining darsga tayyorgarligi va unga qo'yiladigan talablar 4 soat
19. O'qituvchi va o'quvchi ish o'mini tashkil qilish. 4 soat
20. Umumta'lim maktablarida chizmachilikni chuqurlashtirib o'rgatish. 6 soat
21. Tasviriy san'at va chizmachilik fanidan to'garak mashg'ulotlarini tashkil etish. 6 soat
22. O'quvchilarni aksonometrik proektsiya bajarishga o'rgatish. 4 soat
23. O'quvchilarda kesim va qirqimlar bajarish bo'yicha bilimlarni mustahkamlash usullari. 4 soat

2.4. Fanni o'qitish jarayonini tashkil etish va o'tkazish bo'yicha tavsiyalar

Tasviriy san'at va muxandislik grafikasi o'qitish metodikasi fanini o'qitilishida quyidagi texnik vositalardan foydalaniladi; tasviriy san'at darslarida noan'anaviy usullardan foydalanish. Rangshunoslikda rang tanlashning o'ziga xos xususiyatlari. Tasviriy san'at va chizmachilik darslarida zamonaviy texnologiyaning ahamiyati. Tasviriy san'at va chizmachilik darslarida axborot texnologiyasidan foydalanish.

1.4. Fanning ta'limidagi o'rni

«Tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi» fani talabalarni umumiy o'rta ta'lim maktablari tasviriy san'atni va muhandislik grafikasi mashg'ulotlarini to'g'ri tashkil qilish, o'quvchilarda shu fan bo'yicha puxta bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish uchun eng samarali metodik vositalarni tanlashda bo'lajak o'qituvchilarga yordam berishni asosiy maqsad qilib belgilaydi.

1.5. Fanni o'qitishda foydalaniladigan zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Yuqorida zikr etilgan maqsad va vazifalarni hal qilishda o'qitishning zamonaviy interaktiv metodlari va axborot texnologiyalaridan o'z o'rnida unumli foydalanish ijobiy natija berishi bilan ahamiyatlidir.

«Tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi» fanini o'zlashtirishda darslik, o'quv uslubiy qo'llanmalar va ma'ruza matnlari, elektron adabiyotlar va tasvirlar, elektron materiallar, tasviriy san'at atributlaridan to'la foydalaniladi. Yetuk o'zbek va xorijiy tasviriy san'at usta rassomlarining jahon miqyosida tan olingan san'at asarlari namunalari, hamda metodik jihatdan mukammal reproduktiv ishlari; zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalangan qolda mashg'ulotlar tashkil etish; talabalarga mashqulot o'tishda milliy san'at namunalari foydalaniladi. Buyuk san'at ustalari va ularning ijod etish jarayonlarini aks ettirishga bag'ishlangan kino lentallari, chop etilgan namuna va elektron versiyalaridan keng foydalaniladi. «Tasviriy san'at va muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi» fanini o'zlashtirishda darslik, o'quv uslubiy qo'llanmalar va ma'ruza matnlari, elektron adabiyotlar va tasvirlar bilan birga plakatlar, modellar va boshqa ko'rgazmali qurollar foydalaniladi.

Dars jarayonida talabalar faolligini oshirish uchun mashg'ulotlarda savol-javob, diskussiya, suhbat va didaktik o'yinlar hamda interaktiv texnologiyalar, ijodiy faoliyatini rivojlantirish, tabaqalashtirib o'qitish, kredit texnologiya va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish nazarda tutiladi.

1.6. Fanning hajmi.

	Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat		semestr
		V	VI	
1.	Nazariy (lektsiya)	36	34	V-VI
2.	Amaliy mashg'ulot	22	20	V-VI
3.	Laboratoriya mashg'ulot	18	18	V-VI
4.	Seminar			
5.	Kurs ishi			VI
	Jami	76	72	
6.	Mustaqil ta'lim	64	60	V-VI
	Jami	140	132	

Nazariy mashg'ulotlar

Dastur mazmuni

Tasviriy san'at o'qitish metodikasi fani, uning maqsad va vazifalari – 2 soat

Kurs dasturining mohiyati, mazmuni. «Tasviriy san'at ni o'qitish metodikasi» fanining maqsadi va vazifalari. Metodika. Umumiy metodika. Xususiy metodika. Amaliy metodika. O'qitish metodlari (Nutqiy, namoyish etish, amaliy ish). Umumta'lim maktab tasviriy san'at fanining o'rni va maqsadi. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi yuzasidan zarur adabiyotlar va ular bilan ishlash usullari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

Chet ellarda tasviriy san'atni o'qitish tarixidan. – 2 soat

«Tasviriy san'at metodikasi» o'qitishiga doir eng qadimgi va o'rta asr boshlaridagi (Misr, Yunon, qadimgi Rim) ma'lumotlar va ularning xarakteri. Tasviriy san'at o'qitish metodikasini rivojlantirishda Uyqonish davri rassonilarining xizmatlari (Ch. Chennini, Alberti, Leonarolo da Vinchi, A. Dyurer). XVII-XIX asrlarda o'arbiy Evropada rasm chizish va chizmachilikni o'rgatish metodikasiga bo'lgan turli qarashlar.

9. Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar va ularning oldini olish. - 2 soat

Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar va ularning oldini olish Chizmachilikdan grafik ishlarni tashkil qilish. Quvchilarni aksionometrik proektsiya, texnik rasm bajarish va o'ltam qo'yishga o'rgatish metodikasi. Xatolarning oldini olish usullari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4;

№	Mavzular nomi	Mavzularga izoh	Soatlar
1	Tasviriy san'at o'qitish metodikasi masalalari.	Metodika. Umumiy metodika. Xususiy metodika. Amaliy metodika. O'qitish metodikasi (Nutqiy, namoyish etish, amaliy ish) Tasviriy san'at o'qitishiga doir eng qadimgi va o'ziga asr boshlaridagi (Xitoy, Yaponiya, Korçya) ma'lumotlar va ularning ko'rinishi.	2 soat
2	Chet el tasviriy san'at fanlarini o'qitish metodikasi tarixini o'rganish.	Uyqonish davrining rassomlari Leonardo da Vinchi va boshqalarning ta'limga qo'shgan hissalarini o'rganish.	2 soat
3	Rossiyada tasviriy san'at o'qitish metodikalarining o'ziga xos ko'rinishlari.	Natural va geometral metodlari. I. D. Preysler, A. G. Sapojnikov, P. Chistyakov, D. N. Kardovskiy va boshqalarning tasviriy san'at o'qitish metodlari.	2 soat
4	O'ziga xos O'riya va O'zbekistonda tasviriy san'at o'qitish metodikasi.	Sharq miniatyura maktablarining tarixi va ularning o'qitish metodikasi. K. Beqozod va uning naqqoshlik maktabi. So'q'd rangtasviri va uning O'riya Osvododagi miniatyura maktablariga ta'siri. Mo'qul (Boburiylar) rangtasvir miniatyurasi qamda ularning o'ziga xos xususiyatlari. IX-X asrlarda tasviriy san'at o'qitish metodikasi. Xozirgi zamon tasviriy san'atini o'rganish usullari.	2 soat
5	Mustaqillik yillaridagi tasviriy san'atni o'qitish.	Tasviriy san'at ta'lim kontseptsiyasi. "Ta'lim to'g'risida"gi qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi". DTS I va boshqalar	2 soat
6	Tasviriy san'at ta'limida didaktik printsiplar.	Sharq mutafakkirlarining ta'limdagi didaktik printsiplar to'g'risidagi pedagogik qarashlari.	2 soat
7	Umumta'lim maktablarining (1-4 va 5-7 sinflarda) tasviriy san'at fanini o'rganish.	Maktablarining (1-4 va 5-7 sinflarda) tasviriy san'at fanini o'rganishning maqsad va vazifalari. Tasviriy san'at darslarini tashkil qilish va undagi o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyatlari. Tasviriy san'at o'quv dasturlari. Ularda amaliy yo'nalish, ijodiy ishlar va olingan bilimlarni amalda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishning aks etishi.	2 soat
8	Tasviriy san'atni o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari. Sinf doskasida bo'r bilan tasvirlar ishlab.	O'quvchilar mustaqil ishlari uchun ijodiy topshiriqlarni bajarish metodikasi. Sinf doskasida eskiz, rasm, kompozitsiya bajarishning o'ziga xos xususiyatlari. Sinf doskasida bo'r bilan ishlab turli materiallardan foydalanish usullari. Tasvirlarni doskada to'g'ri joylashtirish usullari.	2 soat
9	Tasviriy san'atdan darslarni loyihalash va modelash.	Ta'limning ijodiy metodlari: tadqiqot, xususiy qidirish - evristik, muammoli, muloqot, o'yin, loyiha va x.k.dam foydalanib tasviriy san'at darslarini ishlab	

mutaxassislik fanlari maqsad va vazifalarning belgilanishi. Tasviriy san'at fanlaridan davlat ta'lim standartini amaliyotga joriy etilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Boshlang'ich sinflarda tasviriy san'at o'qitish metodikasi - 2 soat
Boshlang'ich sinflarda borliqni idrok etish mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda naturaga qarab tasvirlash. (naturaga qarab rasm ishlash, naturaga qarab haykal ishlash) metodikasi. Boshlang'ich sinflarda rangtasvir mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda dekorativ kompozitsiya mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda haykaltaroshlik kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

5-7 sinflarda tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi. - 4 soat
5-7 sinflarda naturaga qarab tasvirlash metodikasi. 5-7 sinflarda rangtasvir kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi. 5-7 sinflarda dekorativ kompozitsiya mashg'ulotlari metodikasi. 5-7 sinflarda haykaltaroshlik kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi. 5-7 sinflarda san'atshunoslik asoslari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Tasviriy san'at o'qitish metodikasidan topshiriqlar, ularni nazorat qilish va baqolash. - 2 soat

Maktab o'quvchilariga tasviriy san'at beriladigan topshiriqlarning shakllari. Sinf yoki auditoriyada va uyda bajariladigan topshiriqlarning o'ziga xos xususiyatlari. O'quvchilarning bilim va malakalarini nazorat qilish va baqolashning mohiyati. O'quvchilar tasviriy faoliyatlarini nazorat qilish turlari. Joriy (baqolash) nazorat. Oraliq(baqolash) nazorat. Yakuniy (baqolash) nazorat. O'quvchilarning bilim va malakalarini baqolash mezonlari. (O'zaki so'rov, mashq, tasviriy ijodiy mustaqil ish, yozma ish, test sinovlari, uy vazifalari).

Borliqni idrok etish, naturadan ishlagan rasmlar, naturaga qarab ishlagan haykallar, rangtasvir kompozitsiyasi, dekorativ kompozitsiya, haykaltaroshlik kompozitsiyasi, san'atshunoslik asoslari bo'yicha qamda qalamtasvir, rangtasvir, kompozitsiya, haykaltaroshlik va san'at tarixi fanlari bo'yicha o'quvchi (ta'aba) larning bilim va malakalarini baqolash mezonlarini o'ziga xos xususiyatlari

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Tasviriy san'at o'qitish metodikasidan sinfdan va maktabdan tashqari ishlar. - 2 soat

Tasviriy san'atdan sinfdan tashqari ishlar maqsad va vazifalari. Maktabda tasviriy san'at dan fakultativ mashg'ulotlar, to'garaklar va ularning turlari. Maktabda tasviriy va amaliy san'at, o'qitishda sinfdan tashqari tadbirlar

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Tasviriy san'at o'qitish metodikasi o'qituvchisi tashkilotchi, metodist va ijodkor. - 2 soat

O'qituvchilik kasbi va uning jamiyatdagi o'rni. O'qituvchining ma'naviy va kasbiy sifatлари. Maxoratlari o'qituvchi - dars tashkilotchisi, ixtomlashtiruvchisi. Oliy ta'limda tasviriy san'at o'qituvchisi - san'atshunos - rassom - pedagog, uning funksional vazifalari. Maxoratlari o'qituvchi va zamonaviy innovatsion va interfaol usullari, axborot va pedagogik texnologiyalar. O'qituvchi faoliyatida rassom-pedagog va xalq ustalarining ilqor tajribalarini o'rni. O'qituvchi faoliyati psixologik sifatlarining aqamiyati.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi mashg'ulotlarining zamonaviy ta'limi. - 2 soat
O'qituvchi faoliyatida zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalarning o'rni. Tasviriy san'at darslarida zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalaridan foydalanish. Innovatsion va interfaol usullar. Moduli o'qitish. Masofali o'qitish. O'qituvchining tasviriy ijodiy ishlari.

Tabaqalashtirib o'qitishning mohiyati va uning turlari. Tabaqalashtirib o'qitishning ijobiy va salbiy jihatlari. Darajali va ixtisoslashtirilgan tabaqalashtirish. Individual ta'lim. Guruqli ta'lim. Tabaqalashtirilgan simflar ta'limi. Tabaqalashtirilgan maktablar ta'limi. Tabaqalashtirilgan ta'limda tashxis o'tkazish. O'quvchilar bilan tabaqalashtirilgan qolda dars o'tish metodikasi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi xonasini tashkil etish va jixozlash – 2 soat

Maktab tasviriy san'at xonasining aqamiyati. Tasviriy san'at (qalamtasvir, rangtasvir, kompozitsiya, san'at tarixi, haykaltaroshlik) xonasining jihozlari va o'quv qurollari bilan ta'minoti. Tasviriy san'at xonasida olib boriladigan ta'limiy va tarbiyaviy ishlar.

Tasviriy san'at xonasiga bo'lgan talablar. Xonani zamonaviy ko'rgazmali badiiy vositalar bilan jihozlashda o'quvchilarning ishtiroki. Tasviriy san'at xonasining badiiy bezagi. Xonaning ish rejasi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi fani va uning rivojlanish tarixi.

Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi fanning maqsad va vazifalari. – 2 soat

Maktabda chizmachilik o'qitishda gumanitar, politexnik, ijodiy, umummadaniy yo'nalishlarni amalga oshirishning metodik usullari. Muhandislik grafikasining mehnat ta'limi, rasm, matematika, geografiya va boshqa fanlar bilan bog'liqligi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Maktabda chizmachilik o'qitishda gumanitar, politexnik, ijodiy va umummadaniy yo'nalishlarni amalga oshirishning metodik usullari. -2 soat

Muxandislik grafikasining mehnat ta'limi, tasviriy sanat, biologiya, matematika, geografiya va boshqa fanlar bilan bog'liqligi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Muhandislik grafikasining boshqa fanlar bilan aloqalari. – 2 soat

Maktabda chizmachilik o'qitishda gumanitar, politexnik, ijodiy, umummadaniy yo'nalishlarni amalga oshirishning metodik usullari. Muxandislik grafikasining mehnat ta'limi, rasm, matematika, geografiya va boshqa fanlar bilan bog'liqligi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Chizmachilik darslarini tashkil qilish va o'qitish metodlari. – 2 soat

Chizmachilik darslarini tashkil qilish printsiplari. Muntazamlilik va davomiylik, tushunarlik, onglilik, ko'rgazmalilik, ilmiylik. Yangi pedagogik tafakkur nuqtai nazaridan ularni maktabda chizmachilik o'qitishda qo'llash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Chizmachilik o'qitish metodikasida qo'llaniladigan ilmiy - tadqiqot bosqich va metodlari.

Ta'limning didaktik prinsiplari – 2 soat

O'quvchilarda chizmachilikdan bilimlarni o'zlashtirishga bo'lgan intilish va ichki zaruriyatlarini orttiruvchi metodik usullar. Shakllantiruvchi va rivojlantiruvchi pedagogik tajriba: kuzatish va qayd qilish metodi. Tajribalardan chizmachilik ta'limi sifatini yaxshilashda foydalanish. Tushuncha (termin)larning son va sifat muammosi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Maktab chizmachilik kursining tuzilishi va mazmuni, darslarni loyihalash va modellashtirish. – 2 soat

Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish. Darsga tayyorlanish. Maktab chizmachilik kursi tuzilishi va mazmunining qisqacha tahlili. O'quv materialining hajmi, mazmuni va uni o'quv yillariga taqsimlash

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

1. Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi fanining rivojlanish tarixi va maqsad-vazifalari. – 2 soat

Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi fanining rivojlanish tarixi va maqsad- vazifalari. Maktabda chizmachilik o'qitishda gumanitar, politexnik, ijodiy, umummadaniy yo'nalishlarni amalga oshirishning metodik usullari. Muhandislik grafikasining mehnat ta'limi, rasm, matematika, geografiya va boshqa fanlar bilan bog'liqligi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

2. Chizmachilik o'qitish metodikasida qo'llaniladigan ilmiy - tadqiqot metodlari. Ta'limning didaktik prinsiplari – 2 soat

Chizmachilik o'qitish metodikasida qo'llaniladigan ilmiy - tadqiqot metodlari. Ta'limning didaktik prinsiplari. O'quvchilarda chizmachilikdan bilimlarni o'zlashtirishga bo'lgan intilish va ichki zaruriyatlarini orttiruvchi metodik usullar. Shakllantiruvchi va rivojlantiruvchi pedagogik tajriba: kuzatish va qayd qilish metodi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

3. Maktab chizmachilik kursining tuzilishi va mazmuni, darslarni rejalashtirish – 2 soat

Maktab chizmachilik kursining tuzilishi va mazmuni, darslarni rejalashtirish. Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish. Darsga tayyorlanish. Maktab chizmachilik kursi tuzilishi va mazmunining qisqacha tahlili. O'quv materialning hajmi, mazmuni va uni o'quv yillariga taqsimlash. O'qituvchining darsga tayyorlanishi va unga qo'yiladigan talablar

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

4. Muhandislik grafikasi dastur, mavzuli rejalashtirish. – 2 soat

Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darслиgi, standartlar va qo'shimcha adabiyotlar bilan tanishish rafikadan fakultativ mashg'ulotlar turlari va ularni tashkil qilish. Yarim yillik jadvalli-mavzuli reja tuzish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

5. Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish. O'qituvchining darsga tayyorlanishi- 2 soat

O'quv jarayonida ko'rgazmali qo'llanmalardan foydalanish. mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib va barcha o'qitish vositalari (metodik ta'minot) ni tayyorlagan holda darsdan tashqari ishning reja-konspekti (bayon) ni tuzish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

6. Darsdan tashqari ishlarni tashkil qilish va o'tkazish - 2 soat

Darsdan tashqari ishlarni tashkil qilish va o'tkazish. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib darsdan tashqari ishning reja-konspekti (bayon) ni tuzish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

7. O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar- 2 soat

Chizmachilik chuqur o'rganiladigan sinf (maktab)larda tarbiyaviy ishlarni yo'lga qo'yilishi. hizmachilik chuqur o'rganiladigan sinf (maktab)lardagi o'quv dasturlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

8. O'quvchilarga chizmani o'qishni va bajarishni o'rgatish mavzusiga oid darsni tashkil qilish. - 2 soat

O'quvchilarga chizmani o'qishni va bajarishni o'rgatish mavzusiga oid darsni tashkil qilishyu O'quvchilarni aksonometrik proektsiya, texnik rasm bajarish va o'lcham qo'yishga o'rgatish metodikasi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

9. Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar va ularning oldini olish. - 2 soat

Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar va ularning oldini olish Chizmachilikdan grafik ishlarni tashkil qilish. quvchilarni aksonometrik proektsiya, texnik rasm bajarish va o'lbam qo'yishga o'rgatish metodikasi. Xatolarning oldini olish usullari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4;

№	Mavzular nomi	Mavzularga izoh	Soatlar
1	Tasviriy san'at o'qitish metodikasi masalalari.	Metodika. Umumiy metodika. Xususiy metodika. Amaliy metodika. O'qitish metodikasi (Nutqiy, namoyish etish, amaliy ish) Tasviriy san'at o'qitishiga doir eng qadimgi va o'ziga xos usullar (Xitoy, Yaponiya, Koreya) ma'lumotlar va ularning ko'rinishi.	2 soat
2	Chet el tasviriy san'at fanlarini o'qitish metodikasi turixini o'rganish.	Uyqonish davrining rassomlari Leonardo da Vinchi va boshqalarning ta'limga qo'shgan hissalarini o'rganish.	2 soat
3	Rossiyada tasviriy san'at o'qitish metodikalarini o'ziga xos ko'rinishlari.	Natural va geometral metodlari. I. D. Preysler, A. G. Sapozhnikov, P. P. Chistyakov, D. N. Kardovskiy va boshqalarning tasviriy san'at o'qitish metodlari.	2 soat
4	O'ziston O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitish.	Sharq miniatyura maktablarining tarixi va ularning o'qitish metodlari. K. Beqozod va uning naqqoshlik maktabi. So'q rangtasviri va uning O'ziston Osiyodagi miniatyura maktablariga ta'siri. Mo'qul (Bobur) rangtasvir miniatyurasi qamda ularning o'ziga xos xususiyatlari. IX-X asrlarda tasviriy san'at o'qitish metodikasi. Xozirgi zamon tasviriy san'atni o'rgatish usullari.	2 soat
5	Mustaqillik yillaridagi tasviriy san'atni o'qitish.	Tasviriy san'at ta'lim kontsepsiyasi. "Ta'lim to'g'risida"gi qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi". DTS I va boshqalar	2 soat
6	Tasviriy san'at ta'limida didaktik printsiplar.	Sharq mutafakkirlarining ta'limdagi didaktik printsiplar to'g'risidagi pedagogik qarashlari.	2 soat
7	Umumta'lim maktablarining (1-4 va 5-7 sinflarda) tasviriy san'at fanini o'rganish.	Maktablarining (1-4 va 5-7 sinflarda) tasviriy san'at fanini o'rganishning maqsad va vazifalari. Tasviriy san'at darslarini tashkil qilish va undagi o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyatlari. Tasviriy san'at o'quv dasturlari. Ularda amaliy yo'nalish, ijodiy ishlar va olingan bilimlarni amalda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishning aks etishi.	2 soat
8	Tasviriy san'atni o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari. Sinflar doskasida bo'lib o'tiriladigan mavzularni ishlatish.	O'quvchilar mustaqil ishlari uchun ijodiy topshiriqlarni bajarish metodikasi. Sinflar doskasida eskiz, rasm, kompozitsiya bajarishning o'ziga xos xususiyatlari. Sinflar doskasida bo'lib o'tiriladigan mavzularni ishlatish turli materiallardan foydalanish usullari. Tasviriy san'atni ishlatish usullari.	2 soat
9	Tasviriy san'at darslarini loyihalash va modellash.	Ta'limning ijodiy metodlari: tadqiqot, xususiy qidirish - evristik, muammoli, muloqot, o'yin, loyiha va x.k.dan foydalanib tasviriy san'at darslarini ishlab	

mutaxassislik fanlari maqsad va vazifalarining belgilanishi. Tasviriy san'at fanlaridan davlat ta'lim standartini amaliyotga joriy etilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Boshlang'ich sinflarda tasviriy san'at o'qitish metodikasi - 2 soat
Boshlang'ich sinflarda borliqni idrok etish mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda naturaga qarab tasvirlash. (naturaga qarab rasm ishlash, naturaga qarab haykal ishlash) metodikasi. Boshlang'ich sinflarda rangtasvir mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda dekorativ kompozitsiya mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda haykaltaroshlik kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

5-7 sinflarda tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi. - 4 soat
5-7 sinflarda naturaga qarab tasvirlash metodikasi 5-7 sinflarda rangtasvir kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi. 5-7 sinflarda dekorativ kompozitsiya mashg'ulotlari metodikasi. 5-7 sinflarda haykaltaroshlik kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi 5-7 sinflarda san'atshunoslik asoslari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Tasviriy san'at o'qitish metodikasidan topshiriqlar, ularni nazorat qilish va baholash. - 2 soat

Maktab o'quvchilariga tasviriy san'at beriladigan topshiriqlarning shakllari. Sinf yoki auditoriyada va uyda bajariladigan topshiriqlarning o'ziga xos xususiyatlari. O'quvchilarning bilim va malakalarini nazorat qilish va baholashning mohiyati. O'quvchilar tasviriy faoliyatlarini nazorat qilish turlari. Joriy (baqolash) nazorat. Oraliq (baqolash) nazorat. Yakuniy (baqolash) nazorat. O'quvchilarning bilim va malakalarini baholash mezonlari. (Ozaki so'rov, mas'ala, tasviriy ijodiy mustaqil ish, yozma ish, test sinovlari, uy vazifalari).

Borliqni idrok etish, naturadan ishlangan rasmlar, naturaga qarab ishlangan haykallar, rangtasvir kompozitsiyasi, dekorativ kompozitsiya, haykaltaroshlik kompozitsiyasi, san'atshunoslik asoslari bo'yicha qamda qalamtasvir, rangtasvir, kompozitsiya, haykaltaroshlik va san'at tarixi fanlari bo'yicha o'quvchi (talaba) larning bilim va malakalarini baholash mezonlarini o'ziga xos xususiyatlari

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Tasviriy san'at o'qitish metodikasidan sinfdan va maktabdan tashqari ishlar. - 2 soat
Tasviriy san'atdan sinfdan tashqari ishlarining maqsad va vazifalari. Maktabda tasviriy san'at dan fakultativ mashg'ulotlar, to'garaklar va ularning turlari. Maktabda tasviriy va amaliy san'at, o'qitishda sinfdan tashqari tadbirlar

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Tasviriy san'at o'qitish metodikasi o'qituvchisi tashkilotchi, metodist va ijodkor. - 2 soat

O'qituvchilik kasbi va uning jamiyatdagi o'rnini. O'qituvchining ma'naviy va kasbiy sifatleri. Maxorati o'qituvchi - dars tashkilotchisi, ilxomlashtiruvchisi. Oliy ta'limda tasviriy san'at o'qituvchisi - san'atshunos - rassom - pedagog, uning funksional vazifalari. Maxorati o'qituvchi va zamonaviy innovatsion va interfaol usullari, axborot va pedagogik texnologiyalar. O'qituvchi faoliyatida rassom-pedagog va xalq usullarining ilqor tajribalarini o'rnini. O'qituvchi faoliyati psixologik sifatlarning aqamiyati.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2; Q3; Q4

Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi mashg'ulotlarining zamonaviy ta'limi. - 2 soat
O'qituvchi faoliyatida zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalarning o'rnini. Tasviriy san'at darslarida zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalaridan foydalanish. Innovatsion va interfaol usullar. Moduli o'qitish. Masofali o'qitish. O'qituvchining tasviriy ijodiy ishlari.

2. Chet el tasviriy san'at fanlarini o'qitish metodlari tarixini o'rganish. – 2 soat

Uyqonish davrining rassomlari Leonardo da Vinchi va boshqalarning ta'limga qo'shgan hissalarini o'rganish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

3. Rossiya tasviriy san'at o'qitish metodlarining o'ziga xos ko'rinishlari. – 2 soat

Natural va geometral metodlari. I. D. Preysler, A. G. Sapojnikov, P. P. Chlstryakov, D. N. Kardovskiy va boshqalarning tasviriy san'at o'qitish metodlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

4. O'rta Osiyo va O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishi. – 2 soat

Sharq miniatyura maktablarining tarixi va ularning o'qitish metodlari. K. Beqzod va uning naqqoshlik maktabi. So'qd rangtasviri va uning O'rta Osiyodagi miniatyura maktablariga ta'siri. Mo'qul (Boburiylar) rangtasvir mimatyurasi qamda ularning o'ziga xos xususiyatlari. IX-X asrlarda tasviriy san'at o'qitish metodikasi. Xozirgi zamon tasviriy san'atni o'rgatish usullari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

5. Mustaqillik yillaridagi tasviriy san'atni o'qitilishi. – 2 soat

Tasviriy san'at ta'lim kontseptsiyasi. "Ta'lim to'qrisida"gi qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi". DTS 1 va boshqalar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

6. Tasviriy san'at ta'limida didaktik printsiplar. – 2 soat

Sharq mutaffakirlarining ta'limdagi didaktik printsiplar to'qrisidagi pedagogik qarashlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

7. Umumta'lim maktablarida tasviriy san'at fanini (1-4 va 5-7 sinflarida) o'rganish. – 2 soat

Maktablarda tasviriy san'at fanini o'rganishning maqsad va vazifalari. Tasviriy san'at darslarini tashkil qilish va undagi o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyatlari. Tasviriy san'at o'quv dasturlari. Ularda amaliy yo'nalish, ijodiy ishlar va olingan bilimlarni amalda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishning aks etishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

8. Tasviriy san'atni o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari. – 2 soat

Sinf doskasida ho'r bilan tasvirlar ishlash

O'quvchilar mustaqil ishlari uchun ijodiy topshiriqlarni bajarish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

Sinf doskasida eskiz, rasm, kompozitsiya bajarishning o'ziga xos xususiyatlari. Sinf doskasida bo'r bilan ishlashda turli materiallardan foydalanish usullari. Tasvirlarni doskada to'g'ri joylashtirish usullari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

9. Tasviriy san'atdan darslarni loyihalash va modellashtirish. – 2 soat

Ta'limning ijodiy metodlari: tadqiqot, xususiy qidirish - evristik, muammoli, muloqot, o'yin, loyiha va x.k dan foydalanib tasviriy san'at darslarini ishlab chiqish. Ijodiy metodlar va o'qitishning zamonaviy vositalarini qo'llab dars konspekti (bayoni)ni tuzish. Ta'limning asosiy kontseptual asoslari: insonparvarlik; aqliy va ijodiy.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish, o'qituvchining darsga tayyorlanishi, chizmachilik kabinetini jihozlash. – 2 soat

Bilimlar va amaliy ko'nikmalarni hisobga olish tizimi. Chizmachilik kabinetini jihozlash. O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar. Reyting tizimidan, dasturlashtirilgan kartochka-topshiriqlardan foydalanish. Maktab chizmachilik kabinetining zamonaviy jihozlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar. – 2 soat

Bilimlar va amaliy ko'nikmalarni hisobga olish tizimi. Chizmachilik kabinetini jihozlash. O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar. Reyting tizimidan, dasturlashtirilgan kartochka-topshiriqlardan foydalanish. Maktab chizmachilik kabinetining zamonaviy jihozlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Umumta'lim maktablarida chizmachilik fanini chuqurlashtirib o'rganish – 2 soat

Maktablarda chizmachilik fanini chuqurlashtirib o'rganishning maqsad va vazifalari.

Chizmachilik chuqur o'rganiladigan smflarni tashkil qilish va undagi o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.

Umumta'lim maktablarida 8-9 sinfda chizmachilikdan tanishtirish darsini tashkil qilish - 2 soat

Chizmalarni taxt qilish qoidalari va geometrik yasashlarni o'rgatish. Proektsiyalash asoslari va to'g'ri burchakli projektsiyalar mavzularini o'rgatish. VIII sinfda chizmachilikdan tanishtirish darsini tashkil qilish. O'quvchilarni chizma standartlari bilan tanishtirish va chizmani taxt qilishga o'rgatish. O'quvchilarni geometrik yasashlarni bajarishga o'rgatish. Sirkul va lekalo egri chiziqlarini bajarish. To'g'ri burchakli projektsiyalar metodini o'rgatish usullari:

a) bosqichma-bosqich o'rgatish;

b) birdamiga uchta o'zaro perpendikulyar projektsiyalar tekisligiga projektsiyalash usuli.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

O'quvchilarni geometrik yasashlarni bajarishga o'rgatish- 2 soat

Chizmachilik darslarida qo'llaniladigan ta'limning asosiy metodlari va ulardan o'quv jarayonida foydalanish usullari. Chizmachilik o'qitishda o'quvchilarning o'quv ijodiy faoliyatini faollashtirish metodlari. Chizmachilik darstarida o'quvchilarning fazoviy va mantiqiy fikrlashlari, ijodiy tafakkuri hamda ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantiruvchi masala (topshiriq) larni echish metodlari

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

To'g'ri burchakli projektsiyalash metodini o'rgatish usullari. -2 soat

O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

O'lcham qo'yish va ha'zi shartliliklarni o'rgatish -2 soat

O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

O'quvchilarni aksonometrik proektsiya va texnik rasm bajarishga o'rgatish metodikasi

O'quvchilarni kesim va qirqim bajarishga o'rgatish metodikasi -2 soat

O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Detal chizmasini o'qishga urgatish: model va detallardan foydalanish; buyum shaklining geometrik tahlili; chizma bo'yicha modelashtirish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondashuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Mashinasozlik chizmalarini o'qish va bajarishga o'rgatish metodikasi-2 soat Mashinasozlik chizmalarini o'qish va bajarishga o'rgatish metodikasi. Ajraluvchi va ajralmas birliklar chizmalarini o'qish va bajarishga o'rgatish. Umumiy ko'rinish chizmalarini o'qish va detallarga ajratishni o'rgatish. Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondashuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Sxemalar va qurilish chizmalarini o'qish va bajarishni o'rgatish metodikasi
 Grafik va diagrammalarni bajarishga o'rgatish -2 soat

O'quvchilarni sxemalar turlari, ishlatilish sohalari va bajarilishning umumiy qoidalarini bilan tanishtirish. Sxemalarni bajarishda o'quvchilar yo'l quyadigan tipik xatolar. O'quvchilarni qurilish chizmalari va ularning mashinasozlik chizmalaridan farqlari bilan tanishtirish. Qurilish chizmalarini o'qish tartibi. Grafik va diagrammalarni ularning turmushda va o'quv jarayonida qo'llanilishi. Chiziqli grafik, ustunli va sektori diagrammalarni bajarish metodikasi. Grafik va diagrammalarni mavzuli chizma va rasm bilan badiiy bezash usullari. Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l qoyadigan tipik xatolar. Chizmachilik kursining asosiy mavzularini o'rganishda o'quvchilar yo'l qoyadigan tipik xatolarni aniqlash va tahlil qilish (aksometrik proektsiyalar, o'lcham qo'yish, kesim va qirqum). Xatolarning yo'l qo'yilish sabablarini tahlil qilish. O'quvchilar chizmalarini tekshirish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondashuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l qoyadigan tipik xatolar -2 soat

Shaxsiy tasvir, o'qituvchi obro'si, pedagogik mahorat, pedagogik xushmuomalalik va pedagogik texnika tushunchalari. Chizmachilik o'qituvchisi. Uning shaxsiy va kasbiy sifatleri. Ikki xil chizmachilik o'qituvchisi: gumanist-o'qituvchi va ma'lumot etkazuvchi (nazoratchi)- o'qituvchilar faoliyati tahlili. Ta'lim jarayoniga texnokratik yondashuv.

- a) o'qituvchi tomonidan
- b) o'quvchi tomonidan.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondashuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

O'qituvchi «shaxs omili» muammolari, chizmachilik o'qituvchisi shaxsi-2 soat.

Ta'limning ijodiy metodlari: tadqiqot, xususiy qidirish evristik, muammoli, mulohaza, o'yin, loyiha, loyiha-rekonstruktiv va x.k dan foydalanib chizmachilik darslarini ishlab chiqish. Ijodiy metodlar va o'qitishning zamonaviy vositalarini qo'llab dars konspekti (bayom)ni tuzish. Ta'limning asosiy konseptual asoslari: insonparvarlik; aqliy va ijodiy

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondashuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4

II. Asosiy qism

2.1. Nazariy mashg'ulotlarning mavzulari, mazmuni va ularga ajratilgan soat V-VI semestr 70 s.

№	Mavzular mazmuni	Mashg'ulotlar maqsadi	Ajrati lgan soat
1.	Tasviriy san'at o'qitish metodikasi fanining maqsad va vazifalari.	Kurs dasturining moqiyati, mazmuni. «Tasviriy san'at o'qitish metodikasi» fanining maqsadi va vazifalari. Metodika. Umumiy metodika. Xususiy metodika. Amaliy metodika. O'qitish metodlari (Nutqiy, namoyish etish, amaliy ish). Umumiy o'rita ta'lim maktab tasviriy san'at fanining o'ri va maqsadi. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi yuzasidan zarur adabiyotlar va ular bilan ishlash usullari.	2
2.	Chet eillarda tasviriy san'atni o'qitish tarixidan.	«Tasviriy san'at metodikasi» o'qitishga doir eng qadimgi va o'rita asr boshlaridagi (Misr, Yunon, qadimgi Rim) ma'lumotlar va ularning xarakteri. Tasviriy san'at o'qitish metodikasini	2

14	Chizmachilik darsini rejalashtirish va kengaytirilgan tuzismini o'rganish.	Maktab chizmachilik darsini rejalashtirish va o'rganish.	2
15	Chizmachilik standartlari bilan tanishtirish va chizmani taxt qilishga o'rgatish.	Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi, standartlar va qushimcha adabiyotlar bilan tanishish muhandislik grafikadan fakultativ mashg'ulotlar turlari va ularni tashkil qilish. Yarim yillik jadvali-mavzuli reja tuzish. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish	2
16	Avtomatlashtirilgan o'qitish dasturlari.	Chizmachilik kabinetida jihozlarni joylashtirish qoida va normalari; kabinet intererini tashkil qilish (sanitariya normalari, xavfsizlik texnikasi, dizayn, ergonomika). O'qituvchi va o'quvchi ish o'rini tashkil qilish.	2
17	Shizmachilik darslarida kompyuterdan foydalanish metodikasi.	O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar turlari. Maktab chizmachilik darslarida ulardan foydalanish masalalari.	2
18	Pedagogik faoliyat va ergonomika.	Chizmachilik chuqur o'rganiladigan sinf (maktab)larda tarbiyaviy ishlarni yo'lga qo'yilishi. Chizmachilik chuqur o'rganiladigan sinf (maktab)lardagi o'quv dasturlari. Ularda amaliy yo'nalish, ijodiy masalalar va olingan bilimlarni amalga qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishning aks etishi.	2
19	O'quvchilar grafik ishlarini tekshirish va baholash.	Chizmachilik darslarida ijodiy masalalardan foydalanish. Grafika fanlarini o'qitishda mutaxassislik yo'nalishini hisobga olish. O'quvchilar mustaqil ishlari uchun grafik topshiriqlarni tuzish metodikasi.	2
20	Chizmachilikdan sinfdan va maktabdan tashqari ishlarni olib borishni o'rganish.	O'quvchilarni sinfdan va maktabdan tashqari ishlarni olib borish va rejalashtirishga o'rgatish. Chizmachilikdan sinfdan tashqari ishlarni tashkil qilish. O'quvchilarni(mustaqil) proektsiyalash, texnik rasm bajarish va o'lcham qo'yishga o'rgatish metodikasi.	2
21	Chizmachilikdan maktab darslarini loyihalash.	Chizmalarni bajarishda o'quvchilar yo'l qoyadigan tipik xatolar. o'quvchilarda kesim va qir'qimlar bo'yicha bilimlarni mustahkamlash usullari. mashinasozlik chizmalarini o'qish va bajarishga o'rgatish. sinf doskasida rasm, chizma va eskiz bajarish chizmachilikdan dars o'tishni mashq qilish (yoki darsning bir qismi)	2
Jami			42

2.3. Laboratoriya mashg'ulotlarining mazmuni – V-VI semestr 18-18 soat

1. Tasviriy san'at o'qitish metodikasi masalalari. – 2 soat

Metodika. Umumiy metodika. Xususiy metodika. Amaliy metodika. O'qitish metodlari (Nutqiy, namoyish etish, analiy ish) Tasviriy san'at o'qitishga doir eng qadimgi va o'rita asr boshlaridagi (Xitoy, Yaponiya, Koreya) ma'lumotlar va ularning ko'rinishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondashuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

2. **Chet el tasviriy san'at fanlarini o'qitish metodlari tarixini o'rganish.** - 2 soat
Uyqonish davrining rassomlari Leonardo da Vinchi va boshqalarning ta'limga qo'shgan hissalarni o'rganish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

3. **Rossiyada tasviriy san'at o'qitish metodlarining o'ziga xos ko'rinishlari.** - 2 soat
Natural va geometrik metodlari. I. D. Preysler, A. G. Sapozhnikov, P. P. Chistyakov, D. N. Kardovskiy va boshqalarning tasviriy san'at o'qitish metodlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

4. **O'ra Osiyo va O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishi.** - 2 soat
Sharq miniatyura maktablarining tarixi va ularning o'qitish metodlari. K. Beqzod va uning naqshshok maktabi. So'q'd rangtasviri va uning O'ra Osiyodagi miniatyura maktablariga ta'siri. Mo'qul (Boburiylar) rangtasvir miniatyurasida qamda ularning o'ziga xos xususiyatlari. IX-X asrlarda tasviriy san'at o'qitish metodikasi. Xozirgi zamon tasviriy san'atni o'rganish usullari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

5. **Mustaqillik yillaridagi tasviriy san'atni o'qitilishi.** - 2 soat
Tasviriy san'at ta'lim kontseptsiyasi. "Ta'lim to'qrisida" gi qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dastur". DTS I va boshqalar.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

6. **Tasviriy san'at ta'limida didaktik printsiplar.** - 2 soat
Sharq mutafakkirlarining ta'limdagi didaktik printsiplar to'qrisidagi pedagogik qarashlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

7. **Umumta'lim maktablarida tasviriy san'at fanini (1-4 va 5-7 sinflarida) o'rganish.** - 2 soat
Maktablarda tasviriy san'at fanini o'rganishning maqsad va vazifalari. Tasviriy san'at darslarini tashkil qilish va undagi o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyatlari. Tasviriy san'at o'quv dasturlari. Ularda amaliy yo'nalish, ijodiy ishlar va olingan bilimlarni amalda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishning aks etishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

8. **Tasviriy san'atni o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari.** - 2 soat
Sinf doskasida bo'r bilan tasvirlar ishlash

O'quvchilar mustaqil ishlari uchun ijodiy topshiriqlarni bajarish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

Sinf doskasida eskiz, rasm, kompozitsiya bajarishning o'ziga xos xususiyatlari. Sinf doskasida bo'r bilan ishlashda turli materiallardan foydalanish usullari. Tasvirlarni doskada to'g'ri joylashtirish usullari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

9. **Tasviriy san'atdan darslarni foyihalash va modellashtirish.** - 2 soat
Ta'limning ijodiy metodlari: tadqiqot, xususiy qidirish - evristik, muammoli, muloqot, o'yin, loyiha va x.k dan foydalanib tasviriy san'at darslarini ishlab chiqish. Ijodiy metodlar va o'qitishning zamonaviy vositalarini qo'llab dars konsepti (bayoni)ni tuzish. Ta'limning asosiy kontseptual asoslari: insonparvarlik; aqliy va ijodiy.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish, o'qituvchining darsga tayyorlanishi, chizmachilik kabinetini jihozlash.

Bilimlar va amaliy ko'nikmalarni hisobga olish tizimi. Chizmachilik kabinetini jihozlash. O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar. Reyting tizimidan, dasturlashtirilgan kartoçka-topshiriqlardan foydalanish. Maktab chizmachilik kabinetining zamonaviy jihozlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar. - 2 soat
Bilimlar va amaliy ko'nikmalarni hisobga olish tizimi. Chizmachilik kabinetini jihozlash.

O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar. Reyting tizimidan, dasturlashtirilgan kartoçka-topshiriqlardan foydalanish. Maktab chizmachilik kabinetining zamonaviy jihozlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

Umumta'lim maktablarida chizmachilik fanini chuqurlashtirib o'rganish - 2 soat
Maktablarda chizmachilik fanini chuqurlashtirib o'rganishning maqsad va vazifalari.

Chizmachilik chuqur o'rganiladigan sinflarni tashkil qilish va undagi o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.

Umumta'lim maktablarida 8-9 sinfda chizmachilikdan tanishtirish darsini tashkil qilish - 2 soat
Chizmalarni taxt qilish qoidalarini va geometrik yasashlarni o'rganish. Proektisyalash asoslari va to'g'ri burchakli proektisyalash mavzularini o'rganish. VIII sinfda chizmachilikdan tanishtirish darsini tashkil qilish. O'quvchilarni chizma standartlari bilan tanishtirish va chizmani taxt qilishga o'rganish.

O'quvchilarni geometrik yasashlarni bajarishga o'rganish. Sirkul va lekalo egri chizma qismlarini bajarish. To'g'ri burchakli proektisyalash metodini o'rganish usullari:

a) bosqichma-bosqich o'rganish;
b) birdaniga uchta o'zaro perpendikulyar proektisyalash tekisligiga proektisyalash usuli.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

O'quvchilarni geometrik yasashlarni bajarishga o'rganish - 2 soat
Chizmachilik darslarida qo'llaniladigan ta'limning asosiy metodlari va ularidan o'quv jarayonida foydalanish usullari. Chizmachilik o'qitishda o'quvchilarning o'quv ijodiy faoliyatini faollashtirish metodlari. Chizmachilik darslarida o'quvchilarning fazoviy va mantiqiy fikrlashlari, ijodiy tafakkuri hamda xitirochilik qobiliyatlarini rivojlantiruvchi masala (topshiriq) larni echish metodlari

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

To'g'ri burchakli proektisyalash metodini o'rganish usullari. - 2 soat
O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

O'Icham qo'yish va ba'zi shartliqlarni o'rganish - 2 soat
O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

O'quvchilarni aksometrik proektisya va texnik rasm bajarishga o'rganish metodikasi
O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

O'quvchilarni kesim va qirqim bajarishga o'rganish metodikasi
O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

O'quvchilarni aksometrik proektisya va texnik rasm bajarishga o'rganish metodikasi
O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

O'quvchilarni kesim va qirqim bajarishga o'rganish metodikasi
O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

O'quvchilarni kesim va qirqim bajarishga o'rganish metodikasi
O'quvchilarda kesim va qirqim tushunchalarini shakllantirish usullari: dinamik modellar va plakatlardan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtasidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.

4	Pedagogik tasvirlar ishlash.	Talabalarni tasviriy san'at darslarini o'tishga o'rgatishning pedagogik xususiyatlaridan biri pedagogik tasvirlar ishlash malakasini hosil qilish. Sinf taxtasida mustaqil va erkin, ketma-ketlikda chizmalarni tasvirlash.	2
5	Tasviriy san'at asarlarini badiiy tahlil qilish.	Rassomlarning qayoti va ijodi bilan yaqindan tanishtirish. Tasviriy san'at darslarida etimologik tahlil. Tasviriy san'at atamalarini o'rgatish metodikasi. Tasviriy san'at asarlarini idrok etish.	2
6	Tasviriy san'at o'quvchisining mustaqil ishlarini o'rgatish.	O'quvchi mustaqil ishlarining mohiyati. Mustaqil ishlarining yunalishlari, turlari va ularni tashkil qilish. Muntazam ravishda o'z makalarini oshirib boirish.	2
7	O'quvchilarni tasviriy san'atga qiziqirish.	Tasviriy san'atga o'quvchilarni qiziqirish yo'llarini o'rgatish, o'quvchilarni rag'batlantirish shakllari va turlarini o'rganish.	2
8	Tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulotlaridan tabaqalashirib o'qitish.	Mashg'ulotning maqsadi - talabalarni tabaqalashirib o'qitish sharoitiga tayyorgarligini tekshirish va sinf xonasidagi tashkilotchilik jarayonini takomillashtirish. Tabaqalashirib o'qitishga tayyorlash, nutqiy til boyligini ravon bo'lishga e'tibor berish.	2
9	Tasviriy san'at bo'yicha darsdan tashqari ishlarini o'rganish.	Sinfdan tashqari ishlar mazmuni va metodikasi. To'garaklar va ularni tashkil qilish, rejalashtirish, mashg'ulot ishlanmalari tuzishni o'rganish.	2
10	Tasviriy san'at o'quvchisining ijodiy ishlarini.	Tasviriy san'at o'quvchisining ijodiy ishlarini mazmuni. Semenar, an'jumanlarda chiqishlari. Maqolalar, tezislar, doklamlar tayyorlashni o'rganish.	2
11	Tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulotlaridan namunaviy darsni tashkil etish va o'lkazish.	Mashg'ulotning maqsadi - talabalarni maktab sharoitiga tayyorgarligini tekshirish va sinf xonasidagi tashkilotchilik jarayonini takomillashtirish. Ko'rgazmali qurollar tayyorlash, nutqiy til boyligini ravon bo'lishga e'tibor berish. Talabalar o'zlarini o'qituvchi sifatida qis qilishlariga e'tibor berish va unga tayyorlash.	2
12	O'quvchilarni chizmachilik standartlari bilan tanishtirishni o'rgatish.	Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi, standartlar va qushimcha adabiyotlar bilan tanishish. Yarim yillik jadvali-mavzuli reja tuzish. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib va barcha o'qitish vositalari (metodik ta'minot) ni tayyorlagan holda darsning reja-konspekti (bayon) ni tuzish.	2
13	O'quvchilar bilan chizmachilik maktab dasturi, darsligi va adabiyotlarini o'rganish.	O'quvchilar bilan maktab chizmachilik dasturi, ish rejasini va darsliklarini tahlil qilish, o'rganish va konspekllashtirish.	2

		rivojlantirishda Uyqonish davri rassomlarining xizmatlari (Ch. Chennini, Alberti, Leonarfo da Vinchi, A. Dyurer). XVII-XIX asrlarda o'rbuy Evropada rasm chizish va chizmachilikni o'rgatish metodikasiga bo'lgan turli qarashlar.	
3.	Rossiyada tasviriy san'atni o'qitish metodlari.	XVIII-XIX asrlarda Rossiyaning pedagogika o'quv yurtlarida tasviriy san'at va muhandislik grafikasi fanining o'rni. I.D. Preyler, A. G. Sapojnikov, G. A. Gipiustarning tasviriy san'at o'qitish metodlarining rivojlanishidagi o'rni. P. P. Chistyakov, D. N. Kardovskiy, S. I. Dimbenakiy, K. A. Yankovskiy, A. A. Kuzin va boshqalarning pedagogik qarashlari va tasviriy san'at o'qitish uslublari.	2
4.	O'rta Osiyo va O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishi.	Sharq miniatyura maktablarining rivojlanishi va ularning uslublari. O'rta Osiyo Eron, Misr miniatyurasi. Islom dini kirib kelgunga qadar O'rta Osiyo tasviriy san'ati. Kitoblarga bezak ishlash maktabi (K. Beqzod). Samarqand, Buxoro maktablari. O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishiga doir dastlabki ma'lumotlar.	2
5.	Mustaqillik yillaridagi tasviriy san'atni o'qitilishi.	O'zbekistonda XX asr boshlarida tasviriy san'atni o'qitilishi. O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishiga "Erkin tarbiya" nazariyasining ta'siri. Tasviriy san'at o'qituvchilarini o'quv-metodik majmualar bilan ta'minlanishi.	2
6.	Umumiy maktab tasviriy san'at ta'limining maqsad va vazifalari.	Tasviriy san'at ta'limi kontseptsiyasi. Umumta'lim maktablarida tasviriy san'at davlat ta'limi standartlari. Oliy, maxsus maktab davlat ta'lim standartlari. O'quvchilarni o'quv-metodik majmualar bilan ta'minlanishi. Mustaqillik yillarida tasviriy san'at o'qitish metodikasidan olib borilgan tadqiqotlar.	2
7.	Umumiy maktab tasviriy san'at ta'limining maqsad va vazifalari.	Umumta'lim maktab tasviriy san'at mashg'ulotlarining maqsadi. Tasviriy san'at mashg'ulotlarining ta'lim-tarbiyaviy vazifalari. Tasviriy san'atni maktabdagi boshqa o'quv fanlari samaradorligini oshirishdagi ahamiyati. Talabalarni ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.	2
8.	Tasviriy davlat standartlari oliy ta'lim).	Maktab tasviriy san'at darslarining mazmuni. Tasviriy san'at mashg'ulotlarining mazmuni davlat ta'lim standartlari bilan bo'liqligi. Maktabda tasviriy san'at mashg'ulotlarining turlari: borliqni idrok etish, naturaga qarab tasvirlash, kompozitsiya, san'atshunoslik asoslari. Mashg'ulot turlarining vazifalari. 1-4 va 5-7 sinflarda tasviriy san'at mashg'ulotlari mazmunining o'ziga xos xususiyatlari.	2
9.	Tasviriy san'atni o'qitishda didaktik printsiplari.	Tasviriy san'atdan maktab va oliy o'quv yurtini davlat ta'lim standartlari va uning mohiyati. Maktab va oliy o'quv yurtida tasviriy san'at fanlaridan o'quvchi talabalar bilimiga qo'yiladigan minimal talablar. Davlat ta'lim standartini nazorat qilinishi. Davlat ta'lim standartida tasviriy san'atning mutaxassislik fanlari maqsad va vazifalarining belgilanishi. Tasviriy san'at fanlaridan davlat ta'lim standartini amaliyotga joriy etilishi. Ta'lim sohasidagi islohatlar asosidagi mavjud printsiplar (insonparvarlik, gumanizm, demokratizatsiya, integratsiya, differentsiatsiya va individualizatsiya). Didaktik printsiplar va ularni tasviriy san'atni va chizmachilikni o'qitishdagi ahamiyati. Tasviriy san'atni o'qitishda didaktik printsiplarning o'ziga xos xususiyatlari. Ta'lim va tarbiyaning birligi printsiplari. Ilmiylik printsiplari. Onglilik va faollik printsiplari. Ta'limni o'quvchilarning yoshi va kuchiga mosligi printsiplari. Muntazamlik va ketma-ketlik	2

	printsipi.		
10.	Boshlang'ich sinflarda tasviriy san'at o'qitish metodikasi	Boshlang'ich sinflarda borliqni idrok etish mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda naturaga qarab tasvirlash. (naturaga qarab rasm ishlash, naturaga qarab haykal ishlash) metodikasi. Boshlang'ich sinflarda rangtasvir mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda dekorativ kompozitsiya mashg'ulotlari metodikasi. Boshlang'ich sinflarda haykaltaroshlik kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi. 5-7 sinflarda rangtasvir kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi. 5-7 sinflarda dekorativ kompozitsiya mashg'ulotlari metodikasi.	2
11.	5-7 sinflarda tasviriy san'at o'qitish nazariyasi metodikasi.	5-7 sinflarda haykaltaroshlik kompozitsiyasi mashg'ulotlari metodikasi. 5-7 sinflarda san'at atshunoslik asoslari.	2
12.	Tasviriy san'at o'qitish metodikasidan topshiriqlar, ularni nazorat qilish va baqolash.	Maktab o'quvchilariga tasviriy san'at beriladigan topshiriqlarning shakllari. Sinf yoki auditoriyada va uyda bajariladigan topshiriqlarning o'ziga xos xususiyatlari. O'quvchilarning bilim va malakalarini nazorat qilish va baqolashning moxiyati. Borliqni idrok etish, naturadan ishlangan rasmlar, naturaga qarab ishlangan haykallar, rangtasvir kompozitsiyasi, dekorativ kompozitsiya, haykaltaroshlik kompozitsiyasi, san'atshunoslik asoslari bo'yicha o'quvchi (talaba) larning bilim va malakalarini baqolash mezonlarini o'ziga xos xususiyatlari.	2
14.	Tasviriy san'at o'qitish metodikasidan sinfdan maktabdan tashqari ishlar.	Tasviriy san'atdan sinfdan tashqari ishlarining maqsad va vazifalari. Maktabda tasviriy san'at dan fakultativ mashg'ulotlar, to'garaklar va ularning turlari. Maktabda tasviriy va amaliy san'at o'qitishida sinfdan tashqari ishlar.	2
15.	Tasviriy san'at o'qitish metodikasi o'quvchisi tashkilotchi, metodist va ijodkor.	O'quvchilik kasbi va uning jamiyatdagi o'rni. O'quvchining ma'naviy va kasbiy sifatleri. Maxorati o'quvchi - dars tashkilotchisi, ilxomlantiruvchisi. Oliy ta'limda tasviriy san'at o'quvchisi - san'atshunos - rassom - pedagog, uning funktsional vazifalari. Mahorati o'quvchi va zamonaviy innovatsion va interfaol usullari, axborot va pedagogik texnologiyalar. O'quvchi faoliyatida rassom-pedagog va xalq ustalarining ilqor tajribalarini o'rni. O'quvchi faoliyati psixologik sifatlarining ahamiyati.	2
16.	Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi mashg'ulotlarning zamonaviy ta'limi.	O'quvchi faoliyatida zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalarning o'rni. Tasviriy san'at darslarida zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalaridan foydalanish. Innovatsion va interfaol usullar. Moduli o'qitish. Masofali o'qitish. O'quvchining tasviriy ijodiy ishlari. Tabaqalashtirib o'qitishning moxiyati va uning turlari. Tabaqalashtirib o'qitishning ijodiy va salbiy jihatlari. Darajali va ixtisoslashtirilgan tabaqalashtirish. Individual ta'lim. Guruqli ta'lim. Tabaqalashtirilgan sinflar ta'limi. Tabaqalashtirilgan maktablar ta'limi. Tabaqalashtirilgan ta'limda tashxis o'tkazish. O'quvchilar bilan tabaqalashtirilgan qolida dars o'tish metodikasi.	2

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

6. Shizmachilik darslarida kompyuterdan foydalanish metodikasi. 2

O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalarining turlari. Maktab chizmachilik darslarida ularidan foydalanish masalalari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

7. Pedagogik faoliyat va ergonomika. 2

O'quv jarayonida ko'rgazmali qo'llanmalaridan foydalanishda me'yoriylik va etarlilik printsipti. Chizmachilik chuqur o'rganiladigan sinf (maktab)larda tarbiyaviy ishlarni yo'lga qo'yilishi. Chizmachilik chuqur o'rganiladigan sinf (maktab)lardagi o'quv dasturlari. Ularda amaliy yo'nalish, ijodiy masalalar va olingan bilimlarni amalda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishning aks etishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

8. O'quvchilar grafik ishlarini tekshirish va baholash. 2

Chizmachilik darslarida ijodiy masalalardan foydalanish. Grafika fanlarini o'qitishda mutaxassislik yo'naltirishini hisobga olish. O'quvchilar mustaqil ishlari uchun grafik topshiriqlarni tuzish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

9. Chizmachilikdan sinfdan va maktabdan tashqari ishlarini olib borishni o'rganish. 2

O'quvchilarni sinfdan va maktabdan tashqari ishlarini olib borish va rejalashtirishga o'rgatish. Chizmachilikdan sinfdan tashqari ishlarini tashkil qilish. O'quvchilarni proektsiyalash, texnik rasm bajarish va o'lcham qo'yishga o'rgatish metodikasi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

10. Chizmachilikdan maktab darslarini loyihalash. 2

Chizmalarni bajarishda o'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolar. O'quvchilarda kesim va qirgimlar bo'yicha bilimlarni mustahkamlash usullari. Mashinasozlik chizmalarini o'qish va bajarishga o'rgatish. Sinf doskasida rasm, chizma va eskiz bajarish chizmachilikdan dars o'tishni mashq qilish (yoki darsning bir qismi)

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

№	Mavzular nomi	Mavzularga izoh	Soatlar
1	Tasviriy san'at va chizmachilik nazariyasi va metodikasi dasturini o'rganish va rejalashtirish.	Maktab dasturi bo'yicha butun o'quv yiliga mo'ljallangan tasviriy san'at fanidan biron bir fan dasturiga mashg'ulot mavzularini yillik taqvimiy rejalashtirishini ishlab chiqish.	2
2	Tasviriy san'at va o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulot turlariga dars bayonini va ishlanmasini tayyorlash.	Tasviriy san'at darslari uchun dars konspekti va ishlanmasini (stsenariysini) ishlab chiqish. Darsning boshini rejalashtirishga o'rgatish. Kerakli ko'rgazmali qurollarni tanlash qamda o'qitish usullarini belgilash.	2
3	Tasviriy san'at fanlarini o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulot turlariga ko'rgazmali qurollar tayyorlash.	Mashg'ulotlarning maqsadi talabalarga mavzular asosida ko'rgazmali qurollar tayyorlash yo'llarini o'rgatish(plakal, model, jadval). Ko'rgazmali qurollarda mavzuni yorituvchi eng qulay usullardan foydalanish.	2

4	Pedagogik ishlar	Talabalarni tasviriy san'at darslarini o'tishga o'rgatishning pedagogik xususiyatlaridan biri pedagogik tasvirlar ishlash malakasini hosil qilish. Sinf taxtasida mustaqil va erkin, ketma-ketlikda chizmalarni tasvirlash.	2
5	Tasviriy san'at asarlarini badiiy tahlil qilish.	Rassomlarning qayoti va ijodi bilan yaqindan tanishtirish. Tasviriy san'at darslarida etimologik tahlil. Tasviriy san'at atamalarini o'rgatish metodikasi. Tasviriy san'at asarlarini idrok etish.	2
6	Tasviriy san'at o'quvchisining mustaqil ishlarini o'rganish.	O'quvchi mustaqil ishlarining mohiyati. Mustaqil ishlarining yunalishlari, turlari va ularni tashkil qilish. Muntazam ravishda o'z makalarini oshirib borish.	2
7	O'quvchilarni san'atga qiziqirish.	Tasviriy san'atga o'quvchilarni qiziqirish yo'llarini o'rganish, o'quvchilarni rag'batlantirish shakllari va turlarini o'rganish.	2
8	Tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulotlaridan tabaqalashtirib o'qitish.	Mashg'ulotning maqsadi – talabalarni tabaqalashtirib o'qitish sharoitiga tayyorgarligini tekshirish va sinf xonasidagi tashkilotchilik jarayonini takomillashtirish. Tabaqalashtirib o'qitishga tayyorlash, nutqiy til boyligini ravon bo'lishga e'tibor berish.	2
9	Tasviriy san'at bo'yicha darsdan tashqari ishlarini o'rganish.	Sinfdan tashqari ishlar mazmuni va metodikasi. To'garaklar va ularni tashkil qilish, rejalashtirish, mashg'ulot ishlanmalarini tuzishni o'rganish.	2
10	Tasviriy san'at o'quvchisining ijodiy ishlari.	Tasviriy san'at o'quvchisining ijodiy ishlari mazmuni. Semenar, an'jumanlarda chiqishlari. Maqolalar, tezislar, dekladlar tayyorlashni o'rganish.	2
11	Tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulotlaridan namunaviy darsni tashkil etish va o'tkazish.	Mashg'ulotning maqsadi – talabalarni maktab sharoitiga tayyorgarligini tekshirish va sinf xonasidagi tashkilotchilik jarayonini takomillashtirish. Ko'rgazmali qurollar tayyorlash, nutqiy til boyligini ravon bo'lishga e'tibor berish. Talabalar o'zlarini o'quvchi sifatida qis qitishlariga e'tibor berish va unga tayyorlash.	2
12	O'quvchilarni chizmachilik standartlari bilan tanishtirishni o'rganish.	Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi, standartlar va qushimcha adabiyotlar bilan tanishish. Yarim yillik jadvali-mavzuli reja tuzish. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib va barcha o'qitish vositalari (metodik ta'minot) ni tayyorlagan holda darsning reja-konsepti (bayon) ni tuzish.	2
13	O'quvchilar bilan bo'yicha chizmachilik maktab dasturi, darsligi va adabiyotlarni o'rganish.	O'quvchilar bilan maktab chizmachilik dasturi, ish rejasini va darsliklarini tahlil qilish, o'rganish va konspektlash.	2

3.	Rossiyada tasviriy san'atni o'qitish metodlari.	XVIII-XIX asrlarda Rossiyaning pedagogika o'quv yurtlarida tasviriy san'at va muhandislik grafikasini fanining o'rni. I.D. Preyler, A.G. Sapozhnikov, G.A. Gipiustarning tasviriy san'at o'qitish metodlarining rivojlanishidagi o'rni. P.P. Chistyakov, D.N. Kardovskiy, S.I. Dimbenskiy, K.A. Yankovskiy, A.A. Kuzin va boshqalarning pedagogik qarashlari va tasviriy san'at o'qitish ustablari.	2
4.	O'rta Osiyo va O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishi.	Sharq miniatyura maktablarining rivojlanishi va ularning ustablari. O'rta Osiyo Eron, Misr miniatyurasi. Islom dini kirib kelgunga qadar O'rta Osiyo tasviriy san'ati. Kitoblarga bezak ishlash maktabi (K. Beqzod). Samarqand, Buxoro maktablari. O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishiga doir dastlabki ma'lumotlar.	2
5.	Mustaqillik yillaridagi tasviriy san'atni o'qitilishi.	O'zbekistonda XX asr boshlarida tasviriy san'atni o'qitilishi. O'zbekistonda tasviriy san'atni o'qitilishiga "Erkin tarbiya" nazariyasining ta'siri. Tasviriy san'at o'quvchilarini o'quv-metodik majmualar bilan ta'minlanishi. Mustaqillik yillarida tasviriy san'at o'qitish metodikasidan olib borilgan tadqiqotlar.	2
6.	Umumiy maktab san'at ta'limining maqsad va vazifalari	Umumtaliim maktab tasviriy san'at mashg'ulotlarining maqsadi. Tasviriy san'at mashg'ulotlarining ta'lim-tarbiyaviy vazifalari. Tasviriy san'atni maktabdagi boshqa o'quv fanlari samaradorligini oshirishdagi ahamiyati. Talabalarni ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.	2
7.	Umumiy maktab san'at mashg'ulotlarining mazmuni.	Maktab tasviriy san'at darslarining mazmuni. Tasviriy san'at mashg'ulotlarining mazmuni davlat ta'lim standartlari bilan boqiligi. Maktabda tasviriy san'at mashg'ulotlarining turlari, borliqini idrok etish, naturaga qarab tasvirlash, kompozitsiya, san'atshunoslik asoslari. Mashg'ulot turlarining vazifalari. 1-4 va 5-7 sinflarda tasviriy san'at mashg'ulotlari mazmunining o'ziga xos xususiyatlari.	2
8.	Tasviriy davlat standarti (maktab, oliy ta'lim).	Tasviriy san'atdan maktab va oliy o'quv yurtini davlat ta'lim standarti va uning mohiyati. Maktab va oliy o'quv yurtida tasviriy san'at fanlaridan o'quvchi talabalar bilimiga qo'yiladigan minimal talablar. Davlat ta'lim standartini nazorat qilinishi. Davlat ta'lim standartida tasviriy san'atning mutaxassislik fanlari maqsad va vazifalarining belgilanishi. Tasviriy san'at fanlaridan davlat ta'lim standartini amaliyotga joriy etilishi.	2
9.	Tasviriy san'atni didaktik printsiplar.	Ta'lim sohasidagi islohatlar asosidagi mavjud printsiplar (insonparvarlik, gumanizm, demokratiya, integratsiya, differentsiatsiya va individualizatsiya). Didaktik printsiplar va ularni tasviriy san'atni va chizmachilikni o'qitishdagi ahamiyati. Tasviriy san'atni qitishda didaktik printsiplarning o'ziga xos xususiyatlari. Ta'lim va tarbiyaning birligi printsipti. Ilmiylik printsipti. Og'irlik va faollik printsipti. Ta'limni o'quvchilarning yoshi va kuchiga mosligi printsipti. Muntazamlik va ketma-ketlik	2

9. Tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulotlaridan tabaqalashtirib o'qitish. 2

Mashg'ulotning maqsadi – talabalarni tabaqalashtirib o'qitish sharoitiga tayyorgarligini tekshirish va sinf xonasidagi tashkilotchilik jarayonini takomillashtirish. Tabaqalashtirib o'qitishga tayyorlash, nutqiy til boyligini ravon bo'lishga e'tibor berish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

10. Tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulotlaridan namunaviy darsni tashkil etish va o'tkazish. 2

Mashg'ulotning maqsadi – talabalarni maktab sharoitiga tayyorgarligini tekshirish va sinf xonasidagi tashkilotchilik jarayonini takomillashtirish. Ko'rgazmali qurollar tayyorlash, nutqiy til boyligini ravon bo'lishga e'tibor berish. Talabalar o'zlarini o'qituvchi sifatida qis qilishlariga e'tibor berish va unga tayyorlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

11. Tasviriy san'at o'qituvchisining ijodiy ishlayi. 2

Tasviriy san'at o'qituvchisining ijodiy ishlari mazmuni. Semenar, an'jumanlarda chiqishlari. Maqolalar, tezislar, dokladlar tayyorlashni o'rganish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

Muhandislik grafikasi dasturining mazmuni:

2.2. VI- semestr amaliy 20-soat va laboratoriya mashg'ulotlari 18-soat mavzular mazmuni

1. O'quvchilarni chizmachilik standartlari bilan tanishtirishni o'rganish. 2

Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi, standartlar va qushimcha adabiyotlar bilan tanishish. Yarim yillik jadvali-mavzuli reja tuzish. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish metodlaridan foydalanib va barcha o'qitish vositalari (metodik ta'minot) ni tayyorlagan holda darsning reja-konsepti (bayon) ni tuzish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

2. O'quvchilar bilan chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi va adabiyotlarni o'rganish. 2

O'quvchilar bilan maktab chizmachilik dasturi, ish rejasini va darsliklarini tahlil qilish, o'rganish va konspektlashirish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

3. Chizmachilik darsini rejalashtirish va kengaytirilgan konspekt tuzishni o'rganish. 2

Maktab chizmachilik darsini rejalashtirish va dars konspektini kengaytirilgan holda tuzishga o'rganish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

4. CHizmachilik standartlari bilan tanishtirish va chizmani taxt qilishga o'rganish. 2

Chizmachilik bo'yicha maktab dasturi, darsligi, standartlar va qushimcha adabiyotlar bilan tanishish muhandislik grafikadan fakultativ mashg'ulotlar turlari va ularni tashkil qilish. Yarim yillik jadvali-mavzuli reja tuzish. Tanlangan mavzu bo'yicha muammoli o'qitish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqlyi hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

5. Avtomatlashtirilgan o'qitish dasturlari. 2

Chizmachilik kabinetida jihozlarni joylashtirish qoida va normativlari; kabinet intererini tashkil qilish (sanitariya normalari, xavfsizlik texnikasi, dizayn, ergonomika). O'qituvchi va o'quvchi ish o'rmini tashkil qilish.

17	Tasviriy san'atni o'qitish metodikasi xonasini tashkil etish va jixozlash.	Maktab tasviriy san'at xonasining ahamiyati. Tasviriy san'at (qalamtasvir, rangtasvir, kompozitsiya, san'at tarixi, haykaltaroshlik) xonasining jihozlari va o'quv qurollari bilan ta'minot. Tasviriy san'at xonasida olib boriladigan ta'limiy va tarbiyaviy ishlar.	2
18.	Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi fanini va uning rivojlanishi, maqsad- vazifalari.	Maktabda chizmachilik o'qitishda gumanitar, politexnik, ijodiy, umummadaniy yo'nalishlarni amalga oshirishning metodik usullari. Muhandislik grafikasining mehnat ta'limi, rasm, matematika, geografiya va boshqa fanlar bilan bog'liqligi.	2
19	Muhandislik grafikasining boshqa fanlar bilan aloqalari.	Maktabda chizmachilik o'qitishda gumanitar, politexnik, ijodiy, umummadaniy yo'nalishlarni amalga oshirishning metodik usullari. Muxandislik grafikasining mehnat ta'limi, rasm, matematika, geografiya va boshqa fanlar bilan bog'liqligi.	2
20.	Chizmachilik darslarini tashkil qilish va o'qitish metodlari.	Chizmachilik darslarini tashkil qilish printsiplari. Muntazamlilik va davomiylik, tushunarlik, onglik, ko'rgazmalilik, ilmiylik. Yangi pedagogik tafakkur nuqtai nazaridan ularni maktabda chizmachilik o'qitishda qo'llash.	2
21.	Chizmachilik o'qitish metodikasida qo'llaniladigan ilmiy - tadqiqot metodlari. Ta'limning didaktik prinsiplari.	O'quvchilarda chizmachilikdan bilimlarni o'zlashtirishga bo'lgan intilish va ichki zaruriyatlarini orttiruvchi metodik usullar. Shakkilantiruvchi va rivojlantiruvchi pedagogik tajriba: kuzatish va qayd qilish metodi. Tajribalardan chizmachilik ta'limi sifatini yaxshilashda foydalanish. Tushuncha (termin)larning son va sifat muammosi.	2
22.	Maktab chizmachilik kursining tuzilishi va mazmunining qisqacha tahlili. mazmuni, darslarni foyihalash va modellashtirish.	Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish. Darsga tayyorlanish. Maktab chizmachilik kursi tuzilishi va mazmunining qisqacha tahlili. O'quv materialining hajmi, mazmuni va uni o'quv yillariga taqsimlash. O'qituvchining darsga tayyorlanishi va unga qo'yiladigan talablar.	2
23.	Dars mashg'ulotlarini rejalashtirish, o'qituvchining darsga tayyorlanishi.	Bilimlar va amaliy ko'nikmalarni hisobga olish tizimi. Chizmachilik kabinetini jihozlash. O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar. Reyting tizimidan, dasturlashtirilgan kartochka-topshiriqlardan foydalanish.	2
24.	O'qitish vositalari va ko'rgazma, chizmachilik kabinetining zamonaviy jihozlari.	Chizmachilik kabinetini jihozlash. O'qitish vositalari va ko'rgazmali qo'llanmalar. Reyting tizimidan, dasturlashtirilgan kartochka-topshiriqlardan foydalanish. Maktab chizmachilik kabinetining zamonaviy jihozlari.	2
25.	Umumta'lim maktablarda chizmachilik fanini chuqurlashtirib o'rganish.	Maktablarda chizmachilik fanini chuqurlashtirib o'rganishning maqsad va vazifalari. Chizmachilik chuqur o'rganiladigan sinflarni tashkil qilish va undagi o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.	2
26.	Umumta'lim maktablari 8-9 sinfda chizmachilikdan tanishtirish darsini tashkil qilish	Chizmalarni taxt qilish qoidalari va geometrik yasashlarni o'rganish. Proektisyalash asoslari va to'g'ri burchakli proektisyalarni mavzularini o'rganish. VIII-IX sinfda chizmachilikdan tanishtirish darsini tashkil qilish. O'quvchilarni chizma standartlari bilan tanishtirish va chizmani taxt qilishga o'rganish. O'quvchilarni geometrik yasashlarni bajarishga o'rganish. Sirkul va lekalo egri chiziqlarni bajarish. To'g'ri burchakli proektisyalarni metodini o'rganish usullari: a) bosqichma-bosqich o'rganish;	2

27	O'quvchilarni geometrik yasashlarni bajarishga o'rgatish	b) birdaniga uchta o'zaro perpendikulyar proektsiyalar tekisligiga proektsiyalash usuli. Chizmachilik darslarida qo'llaniladigan ta'limging asosiy metodlari va ulardan o'quv jarayonida foydalanish usullari. Chizmachilik o'qitishda o'quvchilarning o'quv ijodiy faoliyatini faollashtirish metodlari. Chizmachilik darslarida o'quvchilarning fazoviy va mantiqiy fikrlashlari, ijodiy tafakkuri hamda ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantiruvchi masala (topshiriq) larni echish metodlari	2
28	To'g'ri burchakli proektsiyalash metodini o'rgatish usullari.	O'quvchilarda to'g'ri burchakli proektsiyalash metodini o'rgatish usullari modelar va plakatlaridan foydalanish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtaidagi farq va chizma bajarishda ularning tushuntirish metodikasi.	2
29	O'lcham qo'yish va ba'zi shartliqliklarni o'rgatish	O'quvchilarda o'lcham qo'yish va ba'zi shartliqliklarni o'rgatish; mavzuni qiziqarli masalalar echish bilan mustahkamlash. Kesim va qirqim o'rtaidagi farq va chizma bajarishda ularning qo'llanilishini tushuntirish metodikasi.	2
30	O'quvchilarni aksometrik proeksiya va texnik rasm bajarishga o'rgatish metodikasi	O'quvchilarni aksometrik proeksiya va texnik rasm bajarishga o'rgatish metodikasi. buyum shaklining geometrik tahlili; chizma bo'yicha modellashtirish.	2
31	O'quvchilarni kesim va qirqim bajarishga o'rgatish metodikasi	O'quvchilarni kesim va qirqim bajarishga o'rgatish metodikasi. Detail chizmasini o'qishga urgatish: model va detallardan foydalanish.	2
32	Mashinasozlik chizmalarini o'qish va bajarishga o'rgatish metodikasi	Mashinasozlik chizmalarini o'qish va bajarishga o'rgatish metodikasi. Ajraluvchi va ajralmas birliklar chizmalarini o'qish va bajarishga o'rgatish. Umumiy ko'rinish chizmalarini o'qish va detallarga ajratishni o'rgatish.	2
33	Sxemalar va qurilish chizmalarini o'qish va bajarish, grafik va diagrammalarni o'rganish metodikasi	O'quvchilarni sxemalar turlari, ishlatilish sohalari va bajarilishning umumiy qoidalari bilan tanishtirish. Sxemalarni bajarishda o'quvchilar yo'l quyadigan tipik xatolar. O'quvchilarni qurilish chizmalari va ularning mashinasozlik chizmalaridan farqlari bilan tanishtirish. Qurilish chizmalarini o'qish tartibi.	2
34	Chizma bajarishda o'quvchilar yo'l quyadigan tipik xatolar	Grafik mavzuli chizma va rasm bilan badiiy bezash usullari. Xatolarning yo'l quyadigan sabablarini tahlil qilish. Uning shaxsiy va kasbiy sifatleri. Ikki xil chizmachilik o'quvchisi: gumanist-o'quvchi va ma'lumot etkazuvchi (nazoratchi)- o'quvchilar faoliyati tahlili.	2
35	O'quvchi «shaxsi omili» muamfolarini, chizmachilik o'quvchisi shaxsi	Shaxsiy ta'sir, o'quvchi obro'si, pedagogik mahorat, pedagogik xushmuomalalik va pedagogik texnika tushunchalari. Uning shaxsiy va kasbiy sifatleri. Ikki xil chizmachilik o'quvchisi: gumanist-o'quvchi va ma'lumot etkazuvchi (nazoratchi)- o'quvchilar faoliyati tahlili.	2
	Jami		70

Tasviriy san'at dasturining mazmuni:

2.2.-V- semestr amaliy 22-soat va laboratoriya mashg'ulotlari 18-soat. Mavzular mazmuni

1. Tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi dasturini o'rganish va rejalashtirish. 2

Maktab dasturi bo'yicha butun o'quv yiliga bo'ljallangan tasviriy san'at fanlaridan biron bir fan dasturiga mashg'ulot mavzularini yillik taqvimiy rejalashtirishni ishlab chiqish. Asosiy maqsad - o'quv yilining har bir semestri bo'yicha dastur asosida dars mavzularini metodik jihatdan to'g'ri taqsimlab chiqishiga o'rganishdir.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

2. Tasviriy san'at o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulot turlariga dars bayonini va ishlanmasini tayyorlash. 2

Tasviriy san'at darslari uchun dars konsepti va ishlanmasini (stsenariysini) ishlab chiqish. Darsning borishini rejalashtirishga o'rgatish, kerakli ko'rgazmali qurollarni tanlash qamda o'qitish usullarini belgilash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

3. Tasviriy san'at fanini o'qitish nazariyasi va metodikasi mashg'ulot turlariga ko'rgazmali qurollar tayyorlash. 2

Mashg'ulotlarning maqsadi talabalarga mavzular asosida ko'rgazmali qurollar tayyorlash yo'llarini o'rgatish(plakat, model, jadval). O'ar bir tayyorlangan ko'rgazmali qurollarning maqsadini yoritib beruvchi tushuntirish xati tuziladi.

Ko'rgazmali qurollarda mavzuni yorituvchi eng qulay usullardan foydalanish. Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

4. Pedagogik tasvirilar ishlash. 2

Talabalarni tasviriy san'at darslarini o'qitishga o'rgatishning pedagogik xususiyatlaridan biri pedagogik tasvirilar ishlash malakasini qosil qilish. Pedagogik tasvirilarni xususiyati, uning turlari, qisqa muddatli qalamchizgilar bajarish. Sinf taxtasida mustaqil va erkin, ketma-ketlikda chizgilarni tasvirlash. Sinf taxtasida bo'r bilan rasmlar ishlatish mashq.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

5. Tasviriy san'at asarlarini badiiy tahlil qilishga o'rgatish. 2

Rassomlarning hayoti va ijodi bilan yaqindan tanishtirish. Tasviriy san'at darslarida etimologik tahlil. Tasviriy san'at atamalarini o'rgatish metodikasi. Tasviriy san'at asarlarini idrok etish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

6. Tasviriy san'at o'qituvchisining mustaqil ishlari o'rgatish. 2

O'qituvchi mustaqil ishlarning mohiyati. Mustaqil ishlarning yunalishlari, turlari va ularni tashkil qilish. Munazam ravishda o'z malakalarini oshirib boorish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

7. O'quvchilarni tasviriy san'atga qiziqitirish. 2

Tasviriy san'atga o'quvchilarni qiziqitirish yo'llarini o'rgatish, o'quvchilarni rag'batlantirish shakllari va turlarini o'rganish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;

8. Tasviriy san'at bo'yicha darsdan tashqari ishlarni o'rganish. 2

Sindan tashqari ishlar mazmuni va metodikasi. To'garaklar va ularni tashkil qilish, rejalashtirish, mashg'ulot ishlanmalari tuzishni o'rganish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *dialogik yondoshuv, vizualisatsiya, namoyish qilish, aqliy hujum*. Adabiyotlar: A1; A2; A3; Q1; Q2 Q3; Q4;